

SLOVENSKA DRŽAVNOST V DEVETO LETO

Proti koncu junija je Slovenija zabeležila več pomembnih mejnikov, ki jih lahko imamo za zgodovinske. Ameriški predsednik je prvič obiskal mlado slovensko državo, ta pa je prav v tem času slavila obletnico proglativne svoje neodvisnosti in s tem lastne državnosti. Kaj vse to pomeni, lahko vsakdo že na prvi pogled razume in spozna. Gre namreč za tisto zgodovinsko stopnjo, ko se narod preoblikuje v državo in s tem dobi edinstveno mesto v mednarodnem okviru. Nemški zgodovinar Jakob Burckhardt pravi v zvezi z državo - zlasti malo državo -, da je nekje podobna grški "polis", mestni državi, ki je v svojem času znala uveljaviti marsikaj dobrega in uresničiti razne velike človeške vrednote. In zlasti danes je vse to zadobilo še večji pomen, potem ko se je na jugu nekdanje Jugoslavije pravkar odigrala velika vojna vihra, ki sicer še ni prinesla pravega miru.

V čem je zgodovinski pomen slovenske osamosvojitve? Ta se je oblikovala postopno in se tudi naslanjala na davne zgodovinske osnove, zlasti kneževine Karantanije (ki je njen obred ustoličenja očaral celo ameriškega predsednika Jeffersona, spomnil se ga je pa tudi sedanjí predsednik Bill Clinton na obisku v Ljubljani). V novejši zgodovini se je zahteva po samostojnosti močneje oblikovala leta 1848 v ideji Zedinjene Slovenije, prej pa morda še v Napoleonovih Ilirskih provincah - vsaj kar zadeva uradno rabo slovenskega jezika v šolah in uradih. Vse drugo je potem stvar že sodobne zgodovine, zlasti od začetka 20. stoletja dalje.

Naj tu le omenimo iz dobe med obema vojnoma besede, ki jih je napisal literat Božo Vodušek leta 1926 v članku *Etika in politična misel Slovencev* v reviji *Križ na gori* o problemu slovenske državnosti. Tako pravi med drugim: "Propagiranje jugoslovanstva s strani Slovencev med Slovenci je neetično, dokler od strani Srbov ni dana podlaga enakopravnosti... Slovenski avtonomistični ideal je lastno politično, kulturno in gospodarsko življenje Slovencev, ohranitev posebnega mišljenja in čutenja in posebne povesti... Lastna državna oblika je za narod enak ideal kakor pa prednica osebna svoboda... V okviru sedanje države je edina rešitev v tem duhu federacija."

Slovenska državnost je "meso postala" v devetdesetih letih našega stoletja. Država Slovenija s svojo demokracijo, parlamentarno in pluralistično ureditvijo - pa seveda s svojimi simboli, kot sta himna in zastava, danes že kleno domuje v mednarodni skupnosti. Največje pa je naše kulturno in duhovno bogastvo, ki se tudi na zunanaj najprej in najbolj odraža v našem slovenskem jeziku. Slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja, pravi naš veliki pisatelj, in vse to je tudi lepo podčrtal predsednik ZDA pred velikansko množico Slovencev na ljubljanskem Kongresnem trgu. Vera v pravilno in samostojno pot in zaupanje v svetlo bodočnost ter pot v novo Evropo našega naroda mora tudi nas, pripadnike slovenske manjšine v Italiji, navdajati s ponosom in pogumom.

ANDREJ BRATUŽ

TEŽAVE Z ZAKONSKO ZAŠČITO NAŠIH PRAVIC

KJE JE IZVIRNI GREH

Do trenutka, ko pišemo te vrstice, je Nacionalno zavezníštvo s svojim tržaškim poslancem Menio na čelu trdno odločeno nadaljevati z obstrukcijo in s tem dejansko preprečiti pristojni poslanski komisiji nadaljnje preučevanje zakonskega predloga za zaščito slovenske manjšine v Italiji.

Po drugi strani pa prav tako drži, da se vladna večina sumljivo obotavlja, saj se še ni poslužila sredstev, ki jih zakon predvideva, da se naredi konec zaviranju dela v poslanski komisiji za ustavne zadeve, to je obstrukciji. Takšno je bilo do tega trenutka tudi vedenje podtajnika Ranierija, ki v imenu osrednje vlade spremlja potek razprave v omenjeni poslanski komisiji.

Kot smo v našem časniku že nekajkrat poudarili, je izvorni greh takšnega dogajanja v tem, da je italijanska politika za ureditev temeljnega vprašanja slovenske narodne manjšine izbrala pot zakonskega predloga, s čimer se je osrednja vlada dejansko umila roke in celo zadevo prepuščala parlamentarnim skupinam. Popolnoma drugačna pa bi seveda bila "pesem", če bi osrednja vlada - kot bi bila po našem njena dolžnost - izbrala pot zakonskega osnutka in si torej sama naprtla skrb, da parlament odobri njen zakonski osnutek.

DRAGO LEGIŠA

Zanimiva in hkrati tudi poučna je polemika, ki jo bivši evropski poslanec KPI (in nato LD), Tržačan Giorgio Rossetti (zdaj občinski svetovalec v Miljah) vodi s političnim tajnikom svoje stranke v Trstu prof. Steliom Spadarom. Slednji je namreč osvojil stališče italijanskih nacionalističnih skrajnežev, češ da je Italija popolnoma upravičeno odklanjala zaščito naši slovenski manjšini, ki naj bi jo vsiljevala Titova Jugoslavija, četudi je ta odgovorna za eksodus Italijanov iz Istre, z Reke in iz Dalmacije. Bivši poslanec Rossetti seveda zavrača takšno modrovanje, ki je skregano z zdravo pametjo in s samo zgodovino. Sami pa bi se lahko vprašali, kaj si mora misliti tista množica Slovencev - na Tržaškem celo krepka večina našega življa - ki je v vsej povojni dobi bila politično organizirana v KPI in zanjo tudi glasovala na upravnih, deželnih in državno-zborskih volitvah.

Medtem ko pišemo, seveda ne moremo vedeti, če se bo razprava v poslanski komisiji ta teden nadaljevala ali ne. Komisija je namreč še vedno brez predsednika, saj je poslanec Maccanico postal minister za reforme. Parlament pa bo te dni imel polne roke dela z vladnim *Dokumentom o gospodarskem in finančnem programiranju*, ki ga je vlada odobrila 30. junija. Celotna vladna večina je poleg tega v globoki krizi, ki je po evropskih in upravnih volitvah 13. oz. 27. junija zajela predvsem tradicionalno levico. V tej zvezi je 90-letni Norberto Bobbio, ki je kljub svoji častitljivi starosti še vedno eden vodilnih na področju filozofije prava, napisal, da so se v Italiji "temelji konsenza globoko spremenili" in da je "kriza na leviči posledica korenitih sprememb v civilni družbi."

STRAN 2

STRAN 2

3. ZAMEJSKI FESTIVAL AMATERSKIH DRAMSKIH SKUPIN V MAVHINJAH

Praznični večer je sklenil mavhinjska gledališka doživljaja. Na sliki člana dramskega odseka PD Štandrez Majda Zavadlav in Božidar Tabaj. STR. 6

SAZU / O NACIONALNI IDENTITETI SLOVENCEV

V ISKANJU IDENTITETE

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je v petek, 2. julija, v sodelovanju z Znanstveno - raziskovalnim centrom v Ljubljani pripravila predavanje na temo *Slovenska identiteta v razmerju do evropske v času in prostoru*. Predavala sta dopisni član SAZU, tržaški pisatelj Boris Pahor in filozof, publicist ter fotograf Evgen Bavčar, ki živi in dela v Parizu. Boris Pahor je spregovoril o slovenski identiteti za "notranjo rabo", Evgen Bavčar pa se je osredotočil na vprašanje nacionalne identitete v mednarodnem kontekstu.

Boris Pahor je dejal, da je zavest o nacionalni identiteti bistvenega pomena za narodov obstoj. Povedal je tudi, da bi morala ta zavest prihajati iz osrednje Slovenije proti obrobju, vendar se v slovenskem primeru to žal ne dogaja. Slovenska izseljenska skupnost je tako bila po 2. svetovni vojni izključena iz dogajanja v matični domovini. Opozoril je tudi na odklonilni odnos matice do pluralistične zamejske skupnosti, ki je povzročil škodo ne le zamejski skupnosti, temveč tudi slovenstvu na splošno. Pahor je sicer me-

nil, da je odnos matice do zamejske skupnosti po ustanovitvi samostojne slovenske države drugačen, obenem pa opozoril, da še vedno nismo obračunali s preteklostjo. Zamejstvo po Pahorjevem mnenju danes ni zanimivo za slovensko tržišče, saj Slovenija slovenske manjšine v Italiji ne zna vključiti v čezmejno sodelovanje. Manjšina nikakor ne pričakuje, da jo bo matična država uvrstila med prioritete, vendar poudarja, da je skrb zanjo pomembna za celotni slovenski narod.

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova.

POMAGAJMO TRPEČIM IN PREGANJANIM!

Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrotelne organizacije.

NOVI GLAS

02 Vida Valenčič
RAZDVOJENOST KURDSKE STRANKE

03 Jurij Paljk / intervju
TANJA KUŠTRIN

04 Spravna slovesnost na Lajšah
ŽIVIM V TRAJEN OPOMIN

07 35. SEMINAR SLOVENSKEGA JEZIKA...

07 Klara Krpež
SINJI VRH PRILJUBLJENO STIČIŠČE

09 Matjaž Rustja
PESTER SPORED TABOROV SZSO-STŠ

12 Rok Oppelt
MLADI NA POLETNEM ODDIHU

13 Izjava komisije Pravičnost in mir
ZA VEČJO VERODOSTOJNOST

14 Danilo Čotar
KRIMINALKA Z DIOKINOM

15 Igor Čotič / pogovor
ZORAN JERONČIČ O ODBOJKI

RAZDVOJENOST KURDSKE STRANKE

VIDA VALENČIČ

RES KORAK NAPREJ?

Tržaško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti izražaja sicer zadovoljstvo, da je vlada v okviru reforme šolskih organov v bistvu potrdila zastopstvo slovenskih predstavnikov v raznih šolskih posvetovalnih telesih. Toda novi deželni posvetovalni organ za slovenske šole, ki je bil prikazan kot "zgodovinski" premik v korist Slovencev, ni v resnici nobena novost, saj je le kopija deželne komisije za slovenske šole, ki obstaja od leta 1973, razširjena na nove članke. Temu organu pa kaže, da bo še naprej načeloval deželni šolski skrbnik ali njegov nameščenc. Zahteva tako Šolskega odbora kot tudi Sindikata slovenske šole pa je

bila različna: na deželnem šolskem skrbništvu naj se postavi funkcionar, ki bo urejal vse zadeve slovenskih šol v Italiji, ki bo samostojen od deželnega skrbnika, ki bo imel možnost izdajanja aktov za slovenske šole in ki naj vodi omenjeni posvetovalni organ, ki si ga je zamislila vlada in je lahko le prvi korak, ne pa rešitev problemov slovenske šole. Zato smo z vladnim odlokom le ohranili to, kar imamo, nismo pa pridobili tistega, kar že desetletja zahtevamo in je zapisano tudi v Masellijevem predlogu. Slovenska šola bolj kot posvetovalne organe potrebuje avtonomijo, ki jo lahko zagotovijo izvršni funkcionar.

Zato SSK spet apelira na ministra Berlinguerja, da v okviru nove šolske decentralizacije, ki jo vlada sedaj pripravlja, izpelje, kar mu je bilo že večkrat predstavljeno, in pričakuje, da bo vlada to tudi izpeljala s svojim odlokom. Upa le, da se ne bo končalo kot z že pripravljenim odlokom za Glasbeno matico, za katerega so ustavili izdajo odloka, ko so se zavedali, da je nekaj podobnega predvidenega v predlogu za zaščitni zakon. Učinki zaščitnega zakona se lahko začnejo uresničevati z vladnimi odloki, kjer je to mogoče. Še posebej, če upoštevamo težave pri sprejemanju zakona o zaščiti.

žejo s krvjo človeških žrtev. Njegove besede - le-te naj bi imele veliko težo nad pristaši, če upoštevamo celotno bojovniško in teroristično Ocalanovo življenjsko pot - so pa povzročile hud razkol znotraj gibanja. Na eni strani stojijo tisti neizprosní kurdski bojovniki, ki enačijo Ocalanovo prošnjo z izdajo, na drugi pa vsi, ki so pripravljene do konca zaupati svojemu voditelju. Kurdska stranka je popolnoma razdvojena, in to celo v samem vodstvu. Teroristični napadi, požigi, atentati, bombne eksplozije so popolnoma nekoordinirani in zato tudi nevarnejši. Bistveno pa je povedati tudi, da je bilo nekaj atentatov lažno pripisanih kurdskim krogom. Dejanski krivci naj bi bili turški ekstremistični nacionalisti, ki so hoteli, da javnost vidi brutalnost in krvoločnost Kurdov in zato še glasneje obsodi njihova dejanja. Zmeda je torej popolna in izhod iz nje se v današnjih razmerah zdi docela utopičen.

Kako naprej? Septembra bodo Ocalanu spet sodili; do takrat pa bi morala Evropa ukrepati. Italijanska vlada se je pred dnevi jasno izrekla za takojšnji preklc Ocalanove obsodbe na smrt, žal pa ni bilo slišati težko pričakovanih besed o možnosti dodelitve političnega azila kurdskemu voditelju in posledične zahteve po predaji zapornika italijanskim oblastem. Italija mora pač pozno z obližem pokriti, kar ni storila v dneh, ko je bil Ocalan v rimskem hišnem priporu. Seveda pa se zadeva ne bo ustavila pri tem. Turški trgovci, sredstva javnega obveščanja in sama vlada so glasno obtožili zadržanje Italije in napovedali bojkot italijanskih izdelkov. Italija na srečo ni podlegla grožnjam in je jasno izrazila, kaj hoče in kaj je nesprijemljivo. Problem pa je nedvomno širšega značaja. Rešitev res ne more biti tista skrajna, ki jo je izzivalno predlagal pisatelj Manuel Vazquez Montalban, in sicer bombardiranje Ankare, pač pa igranje na as, po katerem se Turčiji vedno podedijo sline: Evropska zveza. Če bo Turčija res izobčena iz Sveta Evrope, če ji bo članstvo v Evropski zvezi res onemogočeno, če bo obljubljeni prispevek Svetovnega monetarnega sklada res preklican, šele takrat bo lahko turška država v čem klonila, in še to je vprašljivo.

Zadeva Ocalan se stopnjuje, kot je bilo zelo lahko predvideti. Turčija postaja zastražena država, v kateri lahko pride vsak hip in kjerkoli do terorističnih napadov in hujskih izgredov, stalna nevarnost pa preti tudi vsem turško-kurdskim stvarnostim v Evropi, predvsem v Nemčiji. Ročne bombe po lokalih, simpatizerji Kurdske delavske stranke, ki v poslednjih protestnih akcijah sami sebe zažigajo - in to celo 19-letna dekleta! -, množični poboji in večni strah pred ugrabitvami...

Kurdska delavska stranka je danes znajde na robu tistega prepada, v katerega je iz obupa zelo lahko pasti. Voditelja stranke Abdullaha Ocalana je turška država obsodila na smrtno kazen, kar jo bo prej ali slej morda drago stalo v odnosih z združeno Evropo. Smrtna obtožba je za celotno Kurdsko delavsko stranko pomenila močan šok in je vzburila v mnogih željo po nasilnem maščevanju. Vse to je razumljivo. Seveda pa terorizem ni nikoli prava pot za doseg kateregakoli cilja. Kurdi imajo vsaj tako kaže - res na razpolago edinole to sredstvo; samo na takšen način jim uspeva stresati otopelo Evropo. Ocalan pa je iz strogo zastraženega zapora prosil vse pripadnike Kurdske delavske stranke, naj opustijo oboženi boj in naj se ne ma-

ni vseh danes govorimo ogroženi slovenski jezik. Menil je, da bi lahko uporabili še nekatere druge zanesljive kazalce, ki bi nam slovenstvo predstavljali kot ideal, ne pa vzbujali občutka sramu in greha. V ta proces bi se morala po Bavčarjevem mnenju kot pomemben kulturni dejavnik vključiti tudi Cerkev.

S 1. STRANI

KJE JE IZVIRNI GREH

Evropske volitve so tudi pokazale, da je socialdemokratska stranka, ki je bila vodilna v veliki večini držav, članic EZ, doživela velik osip glasov. Zato je Bobbio napisal, da mnogi volivci dejansko ne verjamejo in ne zaupajo v t.i. "tretjo pot" med hiperliberalističnim kapitalizmom in staro etatistično socialdemokracijo. Veliko oviro predstavlja po njegovem tudi Maastricht, to je fiksno razmerje med pravim primanjkljajem in kosmatim narodnim proizvodom (it. Pil). Ta ovira se je na volitvah izkazala za naravnost smrtonosno, ker so "vlade delavcev" morale svojim državljanom napovedovati klestenje izdatkov in v Italiji tudi vedno odlagano reformo pokojninskega sistema.

Glede na vse to, kar smo napisali, je popolnoma upravičen naš dvom, da bo naša glavna zadeva, to je zakonska zaščita naših osnovnih pravic urejena v času in roku, ki ju je bila tudi pred kratkim napovedala vlada (in celo njen predsednik).

V ISKANJU IDENTITETE

Manjšina namreč predstavlja del narodove kulture in tradicije. Pahor je še opozoril, da odmrtje ločenega dela nujno načne tudi matični narod, in dodal, da interes zamejstva ni ožji od interesa matične države. Zavzel se je za tesnejše sodelovanje med matico in zamejstvom, ki bo imelo pozitiven vpliv tako na homogenost kot tudi na nadaljnji obstoj manjšine.

Drugi predavatelj, Evgen Bavčar, se je v svojem govoru spraševal, ali Slovenci sploh vemo, kako poseči z nacionalno identiteto v mednarodni prostor. Tudi on je opozoril na nekatere teze o zanikanju preteklosti, ki pa jih je zavrnil z argumentom, da je preteklost neobhodno potrebna za izročilo, in iz vseh ostalih dejavnikov, ki oblikujejo nacionalno identiteto. Slovenstvo je opredelil kot način obstajanja ne le v matici, temveč tudi po svetu. Bavčar je dejal, da je pogled na nacionalno identiteto v prejšnji državi določal sistem drugačnih vrednot, ki pa se jih Slovenci še danes ne moremo ostresti. Opozor-

il je na nujnost uvedbe predmeta domovinske vzgoje v šolah, kjer bi zavest o identiteti podajali brez ideoloških in strankarskih primesi in ne glede na različne poglede na zgodovino. Poudaril je, naj bi izpostavljali predvsem pomembne trenutke slovenske zgodovine, ki nas definirajo in nam omogočajo, da lahko še danes govorimo ogroženi slovenski jezik. Menil je, da bi lahko uporabili še nekatere druge zanesljive kazalce, ki bi nam slovenstvo predstavljali kot ideal, ne pa vzbujali občutka sramu in greha. V ta proces bi se morala po Bavčarjevem mnenju kot pomemben kulturni dejavnik vključiti tudi Cerkev.

V zvezi z vprašanjem povezovanja slovenstva in politike je Bavčar menil, da bi morala Slovenija bolj povezovati politiko in kulturo. Slovenska politika in diplomacija se mora kljub zelo dobri dosežkom zavedati, da brez upoštevanja kulturnih razsežnosti ni mogoče razložiti specifičnih okoliščin in lastnosti Slovenije, kar je še posebej pomembno v času vključevanja Slovenije v Evropsko unijo.

(PO STA)

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

MANJŠINE SO POKAZATELJ SRČNE KULTURE VEČINSKIH NARODOV

Ko ne bi bilo manjšin, bi si jih bilo treba izmisliti. Misel se poraja ob nedavnem zapletanju postopka pri sprejemanju našega zaščitnega zakona. Upati je seveda, da bodo tovrstni zastoji v najkrajšem času mimo.

Bežen pogled na sedanji svet namreč pripoveduje, da so manjšine še vedno marsikomu trn v peti, če nič drugega nekakšna neprijetna motnja, ki kvari dobro razpoloženje. Očitno človeku ni tako preprosto sprejemati drugačnega od sebe. Negativen odnos do manjšin je na zemljevidu zemeljske krogle oziroma na zemljevidu srca mogoče razdeliti v dvoje polovic: v manj razvitem in nerazvitem svetu prihaja do dobesedno grobih obračunov z narodnostnimi manjšinami in skopa preglednica zatrjuje, da je v zadnjih desetih letih po vsem svetu všteti med drugim predvsem Afriko, Bosno, Kašmir, Turčijo, Kitajsko v neposrednih spopadih umrlo več kot 5 milijonov ljudi. Številka je zastrašujoča, govori pa o dejstvu, kako je tako imenovanim večjim samoposebi umevno, da se skušajo tudi zgrda znebiti predstavnikov manjšinskih skupnosti. Kdo jim je dal to pravico, ni jasno. bolj jasno je, da so si jo vzeli kar sami.

V razvitem svetu se kaže s strani večinskih narodov negativen odnos do manjšin na srečo na drugačne načine. Tudi v teh primerih se določeni večinski narodi niso otrsli občutka večvrednosti, zaradi katerega so jim manjšine

v napoto, manjšin ne razumejo in se vanje ne poglobljajo, odtod pa izvira nasprotovanje, nelagodje in kadar je treba za manjšine v imenu civilizacije kaj storiti, zavlačevanje pri uresničitvi takšnega sobivanja, ki bi dalo manjšinam vse pripadajoče razvojne možnosti.

Ko ne bi bilo manjšin, bi si jih bilo treba izmisliti. Vse bolj se namreč zdi, da so manjšine tukaj in tako rekoč vsepovsod zato, da bi pomagale razrešiti težave, ki jih imajo v bistvu večinski narodi. Problem manjšin je problem večinskih narodov samih. Iz teh ali onih razlogov se imajo za velike, pomembno kulturo. Do sem vse v redu in prav, v kolikor bi taisti narodi znali vzpostaviti celovit, odprt in priskoren odnos tudi do svojih manjšin. V kolikor se torej večinski narod še vedno spotika nad manjšinami, pomeni, da je v njem še nekaj obremenjenosti s tistimi večvrednostmi, ki seveda ne sodijo v območje kulture, pač pa takšne ali drugačne zavojevske zgodovine. Nov čas hitro dviga raven razumevanja med ljudmi na višjo raven, zato se odnos do manjšin v razvitem svetu naglo izboljšuje, stari predsodki izginejo, kjer pa kot na primer v nerazvitem svetu ni tega napredovanja, prihaja celo do zaostrovanja v odnosu do manjšin. Na vsak način je upati, da bo povsod čimprej prevladalo tisto človeško razumevanje, ki je nujno za srečnejše naslednje tisočletje.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 533177
FAX 0481 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it
34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 365473
FAX 040 775419
E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEĐNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / TANJA KUŠTRIN

BOGAT KULTURNI IZZIV

JURIJ PALJK

Najprej bi radi kaj več izvedeli o Vas, od kod ste in tudi kaj več o vaši študijski in življenjski poti.

Rojena sem v Kopru, kjer pa nisem nikoli živela. Z enajstimi leti sem se iz Sežane s starši preselila v Novo Gorico, kjer sem z "vmesnimi izostanki" ostala do danes. Nاكلonjenost do glasbe sem pokazala že v ranem otroštvu, saj sem od nekdaj prepevala v najrazličnejših sestavih. Sama sem prosila starše, naj me vpišejo v glasbeno šolo. Po končani gimnaziji sem se najprej vpisala na pedagoško akademijo v Ljubljani, kjer sem študirala na glasbenem oddelku in tam spoznala izjemne predavatelje: skladatelja Jakoba Ježa, pronicljivca misleca Lojzeta Lebiča... Od tod sem kasneje preseljena na Akademijo za glasbo, kjer sem najprej diplomirala na oddelku za glasbeno pedagogiko, nato pa še na oddelku za solo petje. Ljubzen do vokala sem izkazovala s prepevanjem v zboru RTV Ljubljana. Hkrati me je prof. Bole, ki je bil sicer tudi moj predavatelj, povabil kot sopranistko k Slovenskim madrigalistom, na katere me vežejo čudoviti spomini. Bogato koncertno življenje, številne pevске turneje, sam dirigent prof. Bole, vse to je pustilo v meni globoke brazde.

Ob koncu študija sem začela svoje sedemletno "poslanstvo" v zamejstvu na Plešivem. Tam sem namreč ob sobotah orala ledino glasbenega izobraževanja tamkajšnjih slovenskih otrok. Resnično lepa in plodna izkušnja!

Kasneje, ko sem zapustila Ljubljano in se preselila v Novo Gorico, sem začela poučevati na Glasbeni šoli v Novi Gorici ter prevzela zborovodsko mesto pri moškem zboru Provox. Njim sem posvetila veliko časa. Ne le za koncertiranje, marveč tudi za študij in pregled zborovske literature. Velik uspeh, srebrno odličje na državnem tekmovanju, je bil najvidnejši sad našega skupnega dela. Hitova štipendija za mlade talente me je kasneje za dve leti vodila na izpopolnjevanje vokalne tehnike v Treviso. Hkrati smo nekateri zaljubljeni v petje po razpadu Slovenskih madrigalistov ustanovili oktet Slovenski kantorji. Posvečali smo se predvsem repertoarju renesančne in slovenske ljudske glasbe. Vsako nedeljo sem odhajala na dolge popoldanske vaje v Ljubljano. Koncertirali smo v renesančnih kostumih, nastopali po slovenskih gradovih, na Festivalu v Križankah, v Salzburgu, v Postojnski jami... Moji dnevi in tedni so bili do zadnjega kotička napolnjeni z glasbo. Leta 1994 pa sem v italijanskem smučarskem centru srečala svojega kasnejšega partnerja, s katerim sem se leto kasneje poročila in preselila v Toskano, saj je moj mož Italijan. Svojo toskansko izkušnjo označujem kot lepo in bogato. Začetna nostalgija je izganjala vzporedno z odkrivanjem lepote, te, v vsem mile pokrajine. Potem prva prijateljstva, uspešna avdicija v pevski šoli prof. Savellija v Sieni, koncerti, prvi učenci... Pevski kolega me je nagovoril, da sem za festival sienske pesmi pripravila in dirigirala zboru kontrade Pantera. Po izjemnem uspehu so me

Prof. Tanja Kuštrin je pred časom postala direktor novogoriškega Kulturnega doma, kulturnega hrama, katerega vloga se je spremenila, potem ko je Nova Gorica dobila svoje gledališče. Ker je Kulturni dom pod vodstvom gospe Alenke Saksida dobro sodeloval s slovenskimi kulturnimi organizacijami, smo hoteli od prof. Tanje Kuštrin izvedeti, ali bo tako tudi v prihodnje.

sprejeli medse, kar je v Sieni z vso srednjeveško tradicijo izredno težko in velika čast. Druženje v kontradi mi je omogočilo globoko doživljanje njihove tradicije, svetovno znanega konjskega tekmovanja *Palio*, na katerega se pripravljajo celo leto. Med bivanjem v Toskani pa sem seveda hlatala po bogati kulturni ponudbi in srkala mojstrovine njihove renesanse. "Snubljenje" gospe Saksidove, da bi postala direktorica Kulturnega doma Nova Gorica, mi je predstavljalo nov izziv. Poznavanje Goriške, izkušnje iz zamejstva, delovanja na glasbenem področju, diploma iz Mednarodne poletne akademije za kulturo in management v Salzburgu in moja naravnost k temu, da me novi izzivi polnijo z novim delovnim nabojem, seveda tudi moževu privoljenje, vse to je vplivalo, da sem ponudbo sprejela.

Kako to, da ste se že zelo zgodaj srečali z italijanskim kulturnim prostorom?

Srečanje in "spogledovanje" z italijanskim kulturnim prostorom je pogojevalo več dejstev ali naključij. Najprej gotovo moje bivanje v Novi Gorici, ki z le nekaj metri meji na Italijo. Leta 1993 sem se izpopolnjevala v vokalni tehniki v Trevisu in se že zopet, tokrat globlje spoznala z italijanskim prostorom. Profesorica Corradi Bruna, sicer Benečanka, mi je omogočila vpogled v bogat italijanski pevski repertoar. Možnost koncertiranja, novi glasbeni prijatelji, kasnejše prijateljstvo s profesorico, zaključni recital v čudoviti palači Onigo v Trevisu, vse te izkušnje so bile zame dragocene in lepe. Tudi v obdobju vodenja moškega pevškega zbora Provox iz Nove Gorice so nas "krila petja" marsikdaj ponesla v Italijo. Seveda pa je poglavje mojega štiriletnega bivanja v Toskani pri spoznavanju italijanskega kulturnega prostora odigralo najpomembnejšo vlogo.

Kulturni dom je po novogoriški pridobitvi z gledališčem dobil nekako novo vlogo, v kateri ima glasba seveda prvo mesto. Je to res in kako bo v prihodnje?

Kulturni dom Nova Gorica ostaja tudi v prihodnje predvsem glasbena ustanova. Prvenstveno skrb predstavlja priprava čimkvalitetnejše in zanimive koncertne sezone. Približno štiristo prodanih abonmajev pričča o dobrem doseganju delu Kulturnega doma. Visoko število obiskovalcev pa pomeni tudi, da so poslušalci željni tovrstnih glasbenih dogodkov.

Labko predstavite našim bralcem program kulturnih prireditev v naslednji sezoni in povejte nam tudi, kako se odločate za program?

Tudi naslednja, že XIX. koncertna sezona s prizoriščem dogajanja v veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica ponuja vrhunsko glasbeno dogajanje. Slavnostna otvoritev s fanfarami, z zborom ter orkestrom Slovenicum bo v baziliki na Sveti gori. S Händlovim koncertom za orgle in orkester se bomo spomnili tudi skorajšnje obletnice smrti mojstra Huberta Berganta. Še posebej sem ponosna na oktobrsko gostovanje naše velike dame vokala Marjane Lipovšek. Januarska "harfna pahljača" dvanajstih harf obeta gotovo mikaven dogodek že zaradi zanimive zasedbe. Samo dan pred pustnim torkom nas bo v tovrstno praznovanje popeljal Mozart orkester iz Prage. Poleg čudovitega repertoarja bo komorni orkester s solisti v kostumih gotovo poslastica za oči. S slovenskimi filharmoniki, ki so redni gostje koncertnega odra v Novi Gorici, se bomo spomnili skladatelja Škerjanca. Koncertno sezono bomo sklenili s Slovenskim komornim zborom, z njegovim programom se bo tudi koncertna publika Nove Gorice pridružila spominskim slovesnostim ob Bachovem letu. S sakralno vsebino Schnitkejevega *Requiema* pa dajemo tudi v Novi Gorici pečat jubilejnemu svetemu letu. Navdušence glasbila s črno-belimi tipkami bomo zadovoljili dvakrat. Februarja z zanimivim "črno-belim" klavirskim duom iz Londona, marca pa prihaja v goste slovito ime ruske pianistične šole Boris Bekhterev.

Hitove muze v Viteški dvorani dobrowskega gradu ponujajo dovolj očarljiv izziv, ki ga nikakor ne želimo zanemariti. Naslednja, deveta sezona, ponuja toliko izvrstnih koncertantov, da med njimi res težko izpostavim kogarkoli. Zahvaljujem se HIT-u, generalnemu sponzorju, ki mi je omogočil izbor vseh teh čudovitih glasbenikov, prihajajočih z Dunaja, iz Firenc, Francije, Nizozemske, celo iz Kalifornije.

Letos sem prvič programsko oblikovala ciklus Glasba z vrhov sv. Frančiška na Kapeli. Navdušena sem nad številom poslušalcev, med katerimi je veliko novih. Čudoviti in vzpodbudni so tudi njihovi odzivi

v knjigi vtisov. Na zadnjem koncertu 27. julija se nam bo po koncertu predstavil furlanski inštitut. Povabljeni so tudi nekateri furlanski in slovenski muzikologi, ki jim bom predstavila izziv za naslednjo sezono... Komunikacijska glasbena veriga poteka od skladatelja prek izvajalcev, organizatorjev do poslušalcev, ki so sicer zadnji, vendar še kako pomemben člen. Zato je še kako potrebno zadovoljiti njihov okus. Programski direktor pa ima vendarle težjo in odgovornejšo nalogo. Vzpostaviti mora namreč ravnatežje med željami obiskovalcev, lastnimi zamislimi, med finančnimi možnostmi, z občutkom in mero mora vnašati novitete, skrbeti za nevsiljivo izobraževanje publike, za mednarodno umetnostno komunikacijo... Pri izbiri tehtnih programov je potrebno še kako spretno krmariti med vsem naštetim.

Gotovo si boste tudi vi prizadevali, da bi imeli čimbolj tesne stike s Slovenci onstran meje, v Italiji. Kako in s kom vse boste sodelovali?

Ob koncu svojega študija na Akademiji za glasbo sem sobotne popoldneve preživela na Plešivem v Brdih. Tam sem glasbeno izobraževala slovenske otroke, se z otroškim zborom vsako leto predstavila na Mali Cecilijanki, družila se s Slovenci onstran meje in tako spoznala zamejsko stvarnost. Številna prijateljstva iz tistega obdobja so še vedno živa. Z nekaterimi glasbenimi kolegi se še vedno pogosto videvam in nemalokrat kujejo skupne načrte. Sodelovanje s Slovenci "na oni strani" jemljem za izredno pomembno nalogo. Če glasba poleg jezika najbolj opredeljuje narodno istovetnost, imamo tudi v tem kontekstu izzivalno iztočnico za skupno sodelovanje. Le-to se izraža v nešteti možnostih: od skupnih projektov, nastopov, izmenjav, skupnih glasbenih sestavov do prepletanja poslušalcev. Skratka, dobro namerna skupna hotenja in sposobnosti gotovo obrodijo sadove.

Sicer pa ob vas, Slovencih, ki ste neposredno poleg Nove Gorice, nikakor ne želim prezreti tudi tistih bolj in zelo oddaljenih od Slovenije. Pred kratkim smo imeli v gosteh Slovenca, rojenega v Argentini, basista Juana Vasleta. Novembra prihaja na Grad Dobrovo devet slovenskih študentov z Dunaja...

Prepričani smo, da se kot ena najpomembnejših ustanov na Goriškem pripravljate na vstop Slovenije v Evropsko zvezo, ki bo tudi za Kulturni dom pomenil velik izziv. Kakšno vlogo bo po vašem imel v "evropski goriški regiji"?

Preoblikovanje Evrope predstavlja velik izziv vsem državam in morda še posebej številčno majhnim narodom. Brez meja bomo Slovenci preživeli samo kot narod s svojim jezikom in kulturo, torej tudi z glasbo. Biti samo tržno uspešna in profitna država je premalo. Za kaj več je potrebna kultura. Tukaj vidim vlogo Kulturnega doma, ki naj pripomore k večji slovenski kulturni samozavesti: iz vzporedjanem glasbenih del tujih in slovenskih skladateljev ter z odkrivanjem nekaterih

naših izjemnih poustvarjalcev svetovnega slovesa. Pomemben izziv pa predstavljajo Kulturnemu domu tudi razpisani mednarodni kulturni programi v Evropski zvezi. Vsi kulturni zavodi imamo na tem področju, na zahodnem mejniku Slovenije, še kako pomembno in odgovorno vlogo. Po eni strani moramo voditi nacionalno programsko politiko, jo hkrati vzporedjati z ostalimi kulturami ter obenem skrbeti za sintezo nacionalnega in univerzalnega.

Kot poklicna glasbenica si boste gotovo tudi v prihodnje prizadevali za razvoj glasbenega šolstva na Primorskem, še posebno za lepo stvarnost glasbenih šol, za katere je imel Kulturni dom vedno precej posluba?

Kulturni dom Nova Gorica skrbi za glasbeno vzgojo mladih s koncertno ponudbo Glasbene mladine. Želja po ohranjanju kontinuitete poslušalstva narekuje tudi močnejšo povezavo Kulturnega doma z glasbenimi šolami, z učenci in starši. Kulturni dom redno ponuja koncertni oder najuspešnejšim učencem, nagrajencem glasbenih tekmovanj... V naslednji koncertni sezoni bomo ponudili mladim šolarjem posebno možnost in okviru projekta *Bachov maraton* tako s koncertiranjem kot z raziskovalno nalogo.

Boste imeli še naprej v Kulturnem domu tudi prostor za film in vse, kar je povezano z njim?

Prizorišče filmskega dogajanja v Novi Gorici ostaja zaenkrat Kulturni dom. Prav na tem področju pa se obetajo določene spremembe, programske in administrativne. Odločitve šele zorijo. Edina zanesljiva novica pa je nova filmska oprema.

Opišite nam kulturno sceno na Novogoriškem, ki je že zaradi starosti, se pravi: mladosti, precej drugačna od stanja na Goriškem v Italiji!

V Novi Gorici se resnično dogaja veliko zanimivega in vrednega ogleđa: profesionalno gledališče, vrhunska glasbena ponudba Kulturnega doma, okrogle mize in predstavitve knjig v knjižnici, likovne razstave, uspešna glasbena šola, dogodki v organizaciji Kluba goriških študentov... Zagotovo v marsičem prekaša tovrsten utrip v Gorici. Pogrešam pa prenos te "visoke kulturne scene" v kulturo vsakdana. Kultura je zame širši pojem, ki se odraža na najrazličnejših ravneh: kot kultura obnašanja, hranjenja, kultura pitja, pozdravljanja, kultura dialoga...

Povejte nam še kaj o vaših načrtih, da bi tudi vi bolj in globlje pripomogli k večjemu poznavanju in sožitju ter umetnosti Nove Gorice in Gorice.

Umetnost ni zgolj dekoracija življenja. Je nujna socialna potreba vsega človeštva. Verjamem v Kogojev razmišljanje, da je "umetnost očičevalni del človeštva, najstrožja obtožba vsega slabega, najuspešnejše čisto človeških src...". Srečna sem, ker sem glasbenica do dna duše in ker mi to omogoča neprestana - tudi sedaj v novi funkciji - srečanja z ljudmi, ki mi imajo kaj povedati. Ker glasba usmerja človeka v višje duhovno razmišljanje, verjamem, da lahko tudi skozi njo dosežemo lepše sobivanje s sosedi.

3

ČETRTEK
8. JULIJA
1999

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU A

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

15. NAVADNA NEDELJA

Jezus je dejal: "Sejalec je šel sejati. Ko je sejal, je nekaj semen padlo ob pot. Priletele so ptice in ga pozobale. Drugo seme je padlo na kamnita tla, kjer ni imelo veliko prsti. Hitro je poginilo, ker ni imelo globoke zemlje. Ko pa je sonce vzšlo, ga je ožgalo, in ker ni imelo korenine, se je posušilo. Spet drugo je padlo med trnje in trnje je zrastle ter ga zadušilo. Druga semena pa so padla na dobro zemljo in so dajala sad: eno stoternega, drugo šestdeseternega in spet drugo trideseternega. Kdor ima ušesa, naj posluša!" (Matej 13, 3-9)

POT, KAMEN, TRN IN RODOVITNA ZEMIJA: VSE TO JE V ČLOVEKU

Med Jezusovimi pridigami ljudje niso nikoli zaspali, niso zehali ali se dolgočasili. Njegov jezik je bil sočen, konkreten, svet njegovih podob je bil tako nazoren in vsakdanji, da je ljudi kar spontano vabil k čustvovanju in razmišljanju. Dokaz za to so vse Jezusove prilike, še zlasti je to res za priliko 15. navadne nedelje, priliko o sejalcu.

Nekaj semena je padlo na pot. Vsakomur ob tem stavku pride na misel pot, ki jo pozna, po kateri je rad hodil. Kje so tiste stezice, ki so včasih bile, poje priljubljena slovenska ljudska pesem. Kaj ne hranimo iz otroštva dragocene spomine na tiste poti, kjer smo se učili hoditi, kjer smo se z brati in sestrami in drugimi otroki igrali, kamor smo morda prvič šli z osebo, v katero smo bili zaljubljeni, ali smo se sprehajali sami in premišljevali o sebi, o svetu, o vesolju, o Bogu, o trpljenju, o prijateljih, o svoji družini?

Priletele so ptice in teh nekaj semen pozobale. Čas, ki hitro teče, spremembe v osebnosti rasti, druge poti, ki jih mora človek ubirati z izbiro poklica, z važnimi življenjskimi odločitvami; kaj niso to kakor ptice, ki so pozobale semena srečnega otroštva in pustile v nas le bežen in prijeten spomin na tiste stezice, ki so včasih bile?

Nekaj semena je padlo na kamnita tla, ni imelo globoke zemlje, zato ga je sonce ožgalo in posušilo. To so lahko naše prve izkušnje neuspeha. Ko kot otroci nismo doživeli izpolnitve kakšne pomembne notranje želje, ko nas je prvič kdo razočaral in izdal naše zaupanje, ko se nam je v šoli ali pri verouku zgodila kakšna krivica, ko smo se prvič ovedli mej svojega značaja, ko smo kakšno nerodno bleknili in smo zardeli do ušes, ko nam je padlo v vodo kakšno važno življenjsko upanje... Še in še bi lahko naštevati in sebe videli kot zrno na kamniti zemlji, ki ni vzkliklo. Tudi te izkušnje majhnih in vsakdanjih neuspehov so del našega življenja in so tako dragocene kot vse druge, ki so bile pozitivne in so obrodile določen sad. Vzgjajale so nas za življenje, krepile so naš notranji jaz in v labirintu življenja znale nakazati, kakšna je naša prava pot.

Nekaj semena je padlo med trnje in ga zadušilo. Trn ne pusti pod sabo rasti rožo ali drugo rastlinje. Taka je večkrat tudi človeška družba in človek sam. Kaj vse se je že zadušilo v našem življenju! Trn je v vsakem človeku. Morda je to zelo preprosta in domača definicija izvirnega greha. Toda ali ni tudi to načrt Božje Previdnosti? Bodice človekovega egoizma in napuha ranijo človekovo dušo, a mu obenem dajo vedeti, da potrebuje zdravila in zdravnika. Sveti Pavel ni rekel kar tja v en dan, da tam, kjer se pomnoži greh, se pomnoži tudi milost. Vse, kar je bilo v nas, po krivdi drugih ali po naši lastni krivdi, zadušeno in zamorjeno, lahko postane kakor humus za novo rast. Recimo, za duhovno rast v trpljenju. In vemo, ni življenja brez trpljenja. Kristus nam ima pri tem veliko povedati.

Druga semena so padla na dobro zemljo in dajala sad: stoternega, šestdeseternega, trideseternega... Hvala ti, Jezus, za tako briljanten in pozitiven zaključek prilike o sejalcu. Vsakemu izmed nas priznaš, da je rodovitno polje. Ko nas popelješ na prostrano in rodovitno njivo našega življenja, med tisočere sadove, ki so že dozoreli v nas, nam ni žal, da je nekaj semena ostalo na poti, nekaj na kamnitih tleh in nekaj v trnovi senci naše človeške grešnosti. Še enkrat hvala za tako nazorno in lepo priliko o sejalcu. Pravzaprav, hvala Tebi Jezus, Sejalec!

Bogosluzno slavje na Lajšah, ki ga vsako leto na prvo nedeljo v juliju prireja koprška škofija v spomin na žrtve brezumnega nasilja, je tudi letos privabilo veliko ljudi na prekrasni travnik ob breznu, v katerem so ugasnila meseca februarja 1944 mlada življenja, med njimi sta bila ubita tudi cerkljanska kaplana Ludvik Sluga in Lado Piščanc. Več kot tisoč ljudi se je zgrnilo na kraj bratomornega zločina. V prekrasnem dnevu smo se zbrali okrog oltarja, kjer je ob somaševanju sobratov duhovnikov koprski škof Metod Pirih daroval sveto mašo, med katero je sam tudi pridigal; njegove misli objavljamo v celoti. Pred sveto mašo je bil ob 15.30 križev pot, ki ga je za žrtve na Lajšah napisal pokojni župnik in klasični filolog Otmar Črnilogar, ki sedaj počiva na bližnjih rodnih Šebreljah. Sveti maši je sledil kulturni program, med katerim je pel mešani pevski zbor iz Drežnice, slišali smo pa tudi recitacije pesmi Joža Lavrenčiča.

Nedeljska slovesnost na Lajšah je bila spet lepa javna slovesnost o spravi, ki so jo označevali strpnost in seveda vera v Pravičnega ter zaupanje v Božjo Previdnost in Božje namene.

Dragi verniki, spoštovani udeleženci spominske slovesnosti na Lajšah!

Spet smo zbrani na tem svetem kraju, združeni ob spominu na žrtve okupacije in revolucije pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. Prišli smo semkaj z namenom, da bi za vse te ljudi molili, jim izprosili večni mir in pokoj, hkrati pa se jim zahvalili za njihovo pričevanje. Toliko bolj, kolikor so bili obsojeni in šli v smrt zaradi vere in zaradi pripadnosti Kristusu ter Cerkvi. In teh je bilo v naši škofiji veliko. Upamo in molimo, da bodo vsaj nekateri od njih tudi po imenu prištetih med blažene mučence, med njimi gotovo cerkljanska kaplana Ladislav Piščanc in Ludvik Sluga.

Smo v tretjem letu priprave na veliki jubilej leta 2000. V tem letu nas Bog na poseben način kliče k sebi in da se spravimo med seboj. Ko govorimo o spravi, mislimo najprej na spravo z Bogom, kar je temelj vsaki drugi spravi; mislimo na spravo s seboj, z vsem tistim, kar je v globini našega srca, kar nas določa v našem bivanju in delovanju, mislimo na spravo z ljudmi, s katerimi živimo ali smo živeli, z našimi bližnjimi, živimi ali mrtvimi. Naj kdo razume spravo kakor koli hoče, vendar nihče ne more zanikati, da je sprava temeljno dejstvo vsakega zasebnega, družinskega in javnega življenja. Spravi lahko damo tudi kako drugo ime: pomiritev, dogovor, mirovni sporazum, ureditev napetih odnosov, iskanje skupnega jezika, itd., vendar gre vedno za isto

SPRAVNA SLOVESNOST NA LAJŠAH

ŽIVIM V TRAJEN OPOMIN

stvar, to je sožitje v dejavnem miru in slogi. Z mislijo na to smo letos zbrani tu na Lajšah in o poti do takšne sprave želimo na kratko razmišljati.

Na poti k spravi je treba najprej iskreno iskati resnico, ki nas bo osvobodila. Resnica vedno osvobaja, kajti resnica je tista, ki je hkrati tudi pot in življenje, to je Kristus sam. Kdor išče resnico, jo bo prej ali slej našel, pa četudi ji ne bo vedel pravega imena. Resnica je samo ena. Govorjenje o več resnicah je zavajanje in sprenevedanje. Lahko govorimo o več razlagah ali interpretacijah resnice, toda ne o več resnicah, kadar gre za eno in isto stvar, za en in isti dogodek. K iskrenemu iskanju resnice smo poklicani vsi, ki smo obdarjeni z darom razuma in razločevanja. Nihče iz te poklicanosti ni izvzet. Človek mora iskati resnico, tako kakor oči iščejo luč, kakor ušesa lovijo zvok in kakor srce hrepeni po ljubezni. Kdor se odpove iskanju resnice, se že vnaprej odpoveduje sam sebi in svojemu človeškemu bistvu. Na poseben način so k iskanju te resnice poklicani zgodovinarji, arhivarji in vsi, ki imajo dostop do dokumentov in ki jih znajo pravilno brati. Človeštvo pozna svojo zgodovino že skoraj deset tisoč let nazaj. Kolikor bližja nam je zgodovina, toliko več dokumentov imamo na razpolago. Tudi o dogajanju med okupacijo in revolucijo med vojno in po njej. Zato iščimo resnico, vsak na način, kakor je poklican in kakor more, kajti resnica nas bo osvobodila.

Ko resnico spoznamo, jo sprejmimo, živimo z njo, postanimo njeno "orodje". Pričujmo za resnico, govorimo o njej, spregovorimo o njej tistim, ki jih imamo radi, pa tudi tistim, ki si zatiskajo ušesa pred resnico, saj so pravzaprav oni najbolj potrebni osvoboditve. Pri tem delu bomo podobni usmiljenemu Samarijancu, ki je v rane padlega med razbojnike vlival vino in olje. Vino kot znamenje resnice, ki očičuje; olje kot znamenje ljubezni, ki blaži bolečine. Kako čudovito: vino in olje, resnica in ljubezen. V

zhibanki, ki smo jo za to spominsko slovesnost pripravili, je veliko resnice o dogodku na Lajšah. Ne še vsa, ker vsega še ne vemo. Vsako leto pa zvemo kaj novega. Zdaj je vedno bolj jasno, da so bile žrtve, umorjene na tem kraju, izbrane v glavnem zaradi verskih in ideoloških razlogov. Podobno je bilo drugod, na premnogih grobiščih in breznihih po naši Primorski!

Sprejete resnice, o kateri govorimo, pomeni tudi priznanje krivde in popravilo krivic, kolikor je možna v danih okoliščinah. Najprej na osebni ravni, saj krivda v moralnem smislu ni splošna zadeva, ampak se vedno dotika čisto določenega srca in vesti. To mora narediti vsak sam: pred Bogom in pred bližnjim, ki mu je krivico prizadel. Družbeni sistem, ki je zrasel na dogodkih, zaradi katerih se vsako leto zbiramo na Lajšah, v Kočevskem Rogu, na Teharjih in drugod, ni poznal razsežnosti resnice, zgodovinskega spomina, sprave, odpustčanja, sramu in podobnih reči. Zato pa so toliko večja in upravičena pričakovanja državljanov od nove države, ki se je vsi veselimo in jo imamo za svojo domovino.

Plemenit človek se nikoli ne maščuje, kajti maščevanje gre Bogu, ki pozna skrite misli in namene srca. Do sedemdesetkrat sedemkrat je treba odpustiti tistemu, ki te odpuščanja prosí. V duhu pa tudi tistemu, ki se krivde sploh ne zaveda in mu še od daleč ne pride na misel, da bi prosil za odpuščanje. K tej plemenitosti smo poklicani kristjani. Odpustiti ne pomeni pozabiti, ne pomeni zamahniti z roko in reči: pustimo zgodovino mrtvim in preteklost rodovom, ki jih ni več. V zavesti, da nam Bog odpušča naše dolge, kakor jih tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom, glejmo v tragični čas, ki je minil in je za nami, ter se odprimo Božji milosti v tisočletju, ki prihaja.

Upamo, da bosta družba in država zmogli vsaj toliko pietete, kot jo je kralj Herod, ki je dovolil da so prišli učenci, vzeli truplo Janeza Krstnika in ga z vsem spoštovanjem pokopali.

Drugo naše veliko upanje in hkrati vrhunec sprave je v pričakovanju, da bodo mnoge žrtve, ob katerih spominu se zadnjih osem let zbiramo, tudi v nebeški slavi podobne mučencu za resnico Janezu Krstniku in bodo morda v kratkem lahko rekli: sveti Ladislav Piščanc, sveti Ludvik Sluga in drugi primorski in slovenski mučenci, prosite za nas!

SVETI OČE NAMERAVA V SVETE KRAJE

Pred časom je sveti oče Janez Pavel II. v enem od svojih odmevnih javnih nastopov spregovoril o svojem odločnem namenu, da bi naslednje leto obiskal Sveto deželo in odšel tudi v Irak, kjer naj bi se kot romar podal v sveti kraj Ur, od koder je odšel na dolgo pot očaj Abraham. Med svojim obiskom naj bi se sveti oče tudi povzpela na goro Sinaj, obiskal pa naj bi tudi Jezusove kraje Nazaret, Betlehem in Jeruzalem.

Že pred dobrimi dvajsetimi, ko je Karol Wojtyła postal papež, je napovedal, da bi rad v letu 2000 priredil izjemno srečanje treh mono-teističnih veroizpovedi, ki imajo skupnega očeta - Abrahama. Svoje videnje na svet in vero v Boga izpričuje sveti oče tudi tako, da si odločno prizadeva za spravo med sprtimi in predvsem pa za večje razumevanje med samimi kristjani, Judi in muslimani, ki se vsi prepoznavajo po očetu Abrahamu. Zato tudi njegov namen, da v prihodnjem jubilejnim svetem letu zbere na gori Sinaj vse tri veroizpovedi, med svojim obiskom v svetih krajih pa naj bi Janez Pavel II. obiskal po Egiptu, Izraelu in Iraku tudi Sirijo, kar pa mu bo predvsem zaradi političnih ovir po vsej verjetnosti izjemno težko uspelo.

NOVOMAŠNIKA IZ BILJANE IN SOLKANA

MAŠNIŠKO POSVEČENJE NA SVETI GORI

Konec junija in začetek julija na Slovenskem že tradicionalno poteka v znamenju mašniških posvečenj in novih maš.

Nekakšen uvod v ta slavja je v koprski škofiji pomenila slovesnost na Šentviški gori v ponedeljek, 28. junija popoldne. Tega dne je namreč koprski škof msgr. Metod Pirih posvetil v diakone štiri bogoslovce te škofije. Ti so: Iztok Mozetič iz Bilj, Rafko Klemenčič s Šentviške gore, Roman Leban iz Tolmina in Tomaž Kete iz Šturij.

Po večletnem premoru je letos obred mašniškega posvečenja bil spet na Sveti gori, saj oba primorska novomašnika izhajata iz neposredne bližine te božje poti. Sašo Mugerli (na sliki levo) je doma iz župnije Biljana, Simon Vendramin (na sliki desno) pa iz Solkana. V Solkanu je nova maša bila preteklo nedeljo, 4. julija, v Biljani pa je napovedana za nedeljo, 11. julija. Zanimivo je, da bodo v tem kraju imeli še eno slovesnost: svojo zlato mašo bo v nedeljo, 18. julija, obhajal domačin Milan Sirk, sicer župnik v Volčah.

A vrnimo s k slovesnosti na Sveti gori, ki je bila v torek, 29. junija, na praznik sv. apostolov Petra in Pavla. Kot smo vajeni, je potekala ob prisotnosti številnih duhov-

nikov in ostalih vernikov; svečanost trenutka smo zaznali še pred pričetkom obreda, saj je iz zvonika bilo slišati ubrano pritrkovanje. Točno ob petih popoldne je spreved duhovnikov z obema novomašnikoma in s škofom na čelu vstopil v baziliko. Slovesnost mašniškega posvečenja sta na koru spremeljala združena pevka zbora iz Biljane in Solkana, torej iz krajev, iz katerih prihajata novomašnika. Kakor je predpisano, je obred posvečenja sledil po škofovi pridigi. Bili smo priča pomenljivo slovesnemu obredu predstavitev obeh kandidatov, petju litanij Vseh svetnikov ter polaganju rok na novomašnika, ki so ga izvršili škof in prisotni duhovniki. Župnika iz Biljane in Solkana sta obema novomašnikoma slovesno izročila mašni plašč. Nato se je nadaljevala mašna daritev

pod vodstvom koprskega škofa Metoda Piraha ter ob somaševanju obeh novomašnikov in ostalih prisotnih duhovnikov.

Prenovljen obred mašniškega posvečenja, ki pa temelji v starodavni tradiciji, od pokoncilске liturgične reforme dalje poteka v narodnem jeziku, s tem pa je bolje razumljiv tudi verskemu občestvu. Torkovo slovesnost na Sveti gori je z razlagami pojasnjeval dr. Ivan Likar, profesor liturgike na Teološki fakulteti v Ljubljani. Sodelovanje ljudstva je prišlo do izraza ne samo v neposrednem spremljanju obreda, marveč tudi pri petju litanij Vseh svetnikov in ljudskih pesmi med mašo.

Obema novomašnikoma čestita tudi naš list in jima želi vse dobro pri njunem odgovornem poslanstvu!

MV

MAŠNIŠKI JUBILEJI V OGLEDU

Znano je, da je evangelizacija našega srednjeevropskega prostora našla svoj vir v Ogleju, kamor naj bi pred skoraj dva tisoč leti prispel evangelist Marko. Okrog oglejske materinske Cerkve, ki bo v naši deželi in še dlje igrala pomembno vlogo ob svetem letu 2000, se v zadnjih letih zlasti na pobudo goriškega nadškofa A.V. Bommarca zbirajo krajevne Cerkve, da spet obudijo stari oglejski duh, ki je združil številne različne narode v nauku Križanega.

Tako je bilo tudi v ponedeljek, 28. junija, ko so se v patriarhalni baziliki zbrali nekateri zlatomašniki iz Furlanije-Juljske krajine, vzhodnega Veneta in iz slovenske Primorske (g. Šonc in g. Govekar). V prazničnem slavlju so se za dar duhovniškega poklica skupno zahvalili zlatomašniki s te in one strani meje, ki so tako v marsikom obudili spomin na znameniti Seminarium Aquileiense; pri tem so bili zraven izjemni škofje, kot npr. sv. Valerijan in sv. Kromacij, pa tudi gojenci, kot npr. Pavel in Rufin iz Konkordije. Znana je tudi misel sv. Hieronima; ta je označil duhovnike, ki so izšli iz oglejske Cerkve, "sicut chorus beatorum" (zbor blaženih). Nadškof Bommarco se je v voščilu jubilentom priporočil, da bi v enem glasu vedno "čutili s Cerkvijo" (sentire cum Ecclesia) in težili k svetosti, da bi bolje služili Bogu prek ljudstva, kateremu so se posvetili.

DD

SVETNIK TEDNA

6. JULIJ

SILVESTER ČUK

MARIJA GORETTI, DEVICA IN MUČENKA

Nemški pisatelj Wilhelm Hunermann je slovenskim bralcem znan po svojih življenjepisnih romanih o raznih svetniških osebnostih. V slovenskem prevodu imamo tudi njegov roman o današnji svetnici Mariji Goretti, ki je umrla dvanajstletna, ko je branila svojo dekliško čast. Cerkev jo je razglasila za mučenko čistosti in jo mladim postavila za vzornico. Bistvo njenega svetništva povzema naslov Hunermannovega romana, ki se glasi Liliya nad močvirjem.

Marija Goretti je zadnja leta svojega kratkega življenja preživela na Pontinskem močvirju južno od Rima, kamor se je njena družina priselila iz kraja Corinaldo pri Anconi, kjer je Marija zagledala luč sveta 16. oktobra 1890. Tam so Gorettijevi imeli majhno posestvo, ki pa ni rodilo dovolj kruha za šest otrok. Leta 1899 so se preselili v okolico mesta Nettuno, kjer je oče vzel v zakup precej zemlje. Skupaj z vdovcem Serenelijem in njegovim sinom Aleksandrom so stanovali v isti hiši in mati Assunta Goretti je gospodinjila za obe družini. Že po enem letu je poglavarja Gorettijevе družine pobrala močvirna mrzlca in mati Assunta je morala namesto njega garati na polju, gospodinjinska opravila pa je prevzela desetletna hči Marija, njuna prvorojenka. To srčno dobro dekletce je v trdih življenjskih okoliščinah zgodaj dozorelo. Sosedje so govorili, da je "angelski otrok", in so jo drugim postavljali za zgled.

Oče Serenelli se je vdajal pijači, njegov sin Aleksander pa je bil mladostnik, ki ni znal obvladovati svojih nagovnov. Ko je dan za dnem opazoval ljubko malo gospodinjino Marijo Goretti, se je vnemalo njegovo poželenje. Sredi leta 1902 jo je dvakrat skušal pripraviti do tega, da se mu vda, Marija pa ga je odločno zavrnila: "Raje se dam ubiti, kot da bi storila kaj takega!" Moč je črpala iz svetega obhajila, ki ga je prejela tudi dva dni pred svojo smrtjo.

Usodnega 5. julija 1902 je Aleksander opoldne prišel domov in našel Marijo samo. Odvlekel jo je v spalnico. Ker se mu je upirala, jo je večkrat zabodel z nožem. Sosedje so slišali Marijine krike in so napadalca pregnali. Ranjeno deklico so peljali v bolnišnico v Nettuno, kjer je naslednji dan umrla. Še v nezavesti je ponavljala: "Nikar, Aleksander! To je greh. Prišel boš v peklo." Serenellija so obsodili na trideset let ječe. Marija Goretti, njegova nedolžna žrtev, ki jo je on imenoval "moj angel varuh", mu je izprosil milost iskrenega kesanja. Od leta 1939 je živel kot tretjerednik v kapucinskem samostanu v Macerati, kjer je 6. maja 1970 umrl. V pismu, ki ga je zapustil, je zapisal: "Ko se oziram nazaj, moram priznati, da sem v mladosti ubral napačno pot, pot zla, ki me je pripeljala v nesrečo. Tako sem potem zagrešil tisti zločin. Še vedno mi v ušesih odmevajo besede odpuščanja."

Assunta Goretti je 24. junija 1950 doživela nesluteno srečo: bila je med polmilijonsko množico na Trgu svete-ga Petra v Rimu, ko je papež Pij XII. njeno hčerko Marijo razglasil za svetnico. Ob njej je bil tudi Aleksander Serenelli, ki je mater Assunto prosil odpuščanja. "V življenju skromne deklice," je v svojem nagovoru ob tej slovesnosti dejal papež, "ki smo jo obdali z najvišjo častjo, moremo videti zgled, ki ni vreden samo nebes, ampak ga mora občudovati in častiti tudi naš čas. Družinski očetje in matere lahko spoznajo, kako naj vzgajajo otroke, ki jim jih je dal Bog, v svetosti in junaštvu in izpolnjevanju tega, kar zahteva katoliška vera."

Relikvije male svetnice počivajo v veličastni cerkvi mesta Nettuno, v svetišču, ki je posvečeno Materi milosti in sveti Mariji Goretti, novi zavetnici Marijinih družb.

POSVEČENJE TREH GORIŠKIH JEZUITOV V CERKVI SV. IGNACIJA NA TRAVNIKU

Zadnjič smo pisali o treh Goričanih, ki bodo meseca septembra kot patri Družbe Jezusove posvečeni v duhovnike. Tedaj se je zdelo, in tako je pisala tudi Družina, da bo njihovo posvečenje potekalo v patriarhalni baziliki v Ogleju v soboto, 4. septembra. V tem tednu pa smo izvedeli, da posvečenje ne bo v oglejski baziliki zaradi velikih obnovitvenih del v pripravi na veliki jubilej. Tako bo goriški nadškof v slovesnem evharističnem slavlju položil svoje roke nad p. Frančka Bertolinija, p. Davida Brescianija in p. Mirka Peliconu v cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici, in sicer v soboto, 4. septembra, ob 16. uri. Novo mašo pa bodo trije Goričani peli skupaj, kot smo že pisali, v nedeljo, 5. septembra, ob 16. uri v cerkvi Srca Jezusovega v Gorici.

BESEDE G. LOJZETA KRŽIŠNIKA V RIŽARNI

POMEN SPRAVE, LJUBEZNI IN ODPUŠČANJA

V nedeljo, 27. junija, je bila v Rižarni v Trstu spominska slovenska maša za tamkajšnje žrtve in za vse žrtve druge svetovne vojne, ki jo je priredilo Slovensko pastoralno središče v Trstu. Mašo je daroval koprski dekan, župnik Lojze Kržišnik, čigar vsebinsko globoko in pomenljivo pridigo objavljamo v celoti.

1. Na tem kraju strašnega spomina bi morali molčati. Kajti ob tem, kar se je tu dogajalo, nas prevzame groza in ostanemo brez besed.

Zbrani smo na kraju zločina. Zločina, ki je bil na videz dokončni obračun z nemočnimi, v resnici pa je pomenil njen moralni samomor.

Vendar se iz molka, iz grozeče tišine umorjenih dviga vprašanje: Kako je to mogoče? Zakaj se je to zgodilo? In zakaj se to ponavlja?

Za odgovor na ta "zakaj" ve samo Eden. Ne vedo ga svojci, ne vedo ga znanci, ne vedo ga najbližji po krivem mučenju, pobiti in sežgani. Ne vemo ga mi in ga tudi vedeli ne bomo. Občutek imam, da kljub

velikim spoznanjem velikih religij in filozofij sveta ostajamo nemi pred to veliko skrivnostjo.

2. Danes smo se zbrali na mestu, kjer je pred toliko desetletji umrlo veliko ljudi. Bog ve, na kaj so mislili ljudje na tem kraju v tistih trenutkih, ko se je vrtoglavo sklepalo njihovo bivanje na Zemlji? Kaj so si in še danes kaj si morajo mislili njihovi najdražji?

Tu ne gre samo za bivanjsko vprašanje, ampak gre za vprašanje vere. Mnogi si postavljajo preprosto vprašanje: Kako to, da je Bog to dopustil? Kako to, da se je to dogajalo v krščanskih deželah? Kje je bil Kristus za vse te mučenece?

Na ta vprašanja mi je pred leti dal dobra izhodišča za razmišljanje Solženicin, ki je pretrajljivo opisal strahoto trpljenja v Auschwitzu: ko so SS-ovci pred zbranimi taboriščniki obesili dva Juda in nekega otroka. Možja sta hitro umrla, otrokov smrtni boj pa je trajal dolgo, dolgo časa. "Kje je Bog? Kje je?", je iz obupa kriknil nek-

do izmed taboriščnikov. Nekdo drug mu je čez nekaj časa odgovoril: "Kje je Bog? Tukaj je Bog! Pogled, visi na vislicah in umira!"

Morda se še danes porajajo podobna vprašanja našim sodobnikom, ki prihajajo na ta mesta velikega trpljenja.

Postavlja se pomembno vprašanje: kakšno zadržanje naj ima kristjan, ko stopi na ta posvečena tla, ki so prepojena s krvjo mučencev? Odgovor nam daje zadržanje Kristusa, ko je slišal za smrt Janeza Krstnika. Preprosto se je umaknil v samotni kraj, sam zase.

Alojz Rebula je v eni od zadnjih števil Družine pokomentiral to Kristusovo držo. Pravi, da je to edina logika te nelogične zadeve v opisu Janezove usode same. Četudi nedolžen, četudi pravičen, četudi opravičen pred zgodovino in vero, je moral v smrt po nekakšni božji "dopustitvi", uresničujoč popolnoma skrivnostno načrt Boga z zgodovino. Ta odsotnost, nerazvidnost za človeka je tako imenovan "teološki trpnik". Evangelist ga

uporablja za opis Janezove usode, izkušamo pa ga mi vsi, posredno, neposredno, na svoji koži ali zgolj v svojih predstavah.

Odgovor je v moči zla. Človek, ki se ne prepusti ljubezni, je v veliki nevarnosti, da ga zlo izkoristi za svoje orodje. In to vidimo tudi danes.

Pa vendar. Tudi zlo je brez moči spriči neskončne božje ljubezni, ki je neskončni smisel tudi v popolnoma končnih trenutkih nesmisla zgodovine.

Da bomo deležni smisla, ki izhaja iz božje ljubezni, smo vsi poklicani k spravi. To je naša stalna življenjska naloga. V prizadevanju za spravo je stalno presežanje zla, ki izgoreva v Božjem odpuščanju. Odpuščajmo, da bo tudi nam odpuščeno! V srcu se prične. V kamrici človekovega srca, kjer je človek sam s svojim Bogom. Tam ne sme biti nič drugega kot ljubezen, kajti Bog je ljubezen. Tam se začno spletati vezi, ki delajo življenje čudovito: med prijatelji, sorodniki, sonarodnjaki in med vsemi, ki so predmet Božje ljubezni.

Nadaljujmo sveto mašo z vero, da smo rojeni iz ljubezni in za ljubezen - in ljubezen je Bog sam. Amen.

5

ČETRTEK
8. JULIJA
1999

POKRAJINSKI SVET SSK O VOLILNIH IZIDIH IN MANJŠINSKIH PRAVICAH

V sredo, 30. junija, je pod predsedstvom dr. Draga Štoke zasedal pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu. Na dnevnem redu sta bila ocena nedavnih volitev ter politični položaj v zvezi z zaščitnim zakonom in uveljavljanjem manjšinskih pravic.

Glede evropskih volitev, piše v tiskovnem sporočilu, ki smo ga prejeli, je bila poudarjena pravilnost izbire na osnovi manjšinske solidarnosti, ki se je udeležila v volilni povezavi z Južnotirolsko ljudsko stranko. Glavni namen kandidature prof. Jožeta Pirjevca je bila prav potrditev te manjšinske solidarnosti, ki se bo stvarno nadaljevala prek plebiscitarno izvoljenega evropskega poslanca v osebi glavnega kandidata Michla Ebnerja iz Bocna. Pri tem gre hkrati poudariti soliden osebni volilni uspeh slovenskega kandidata in njegovega programa, po katerem mora slovenska manjšina v Italiji igrati vlogo političnega subjekta tako v odnosu do Rima kot Ljubljane.

Pokrajinski svet stranke je tudi podrobno analiziral volilne izide občinskih volitev, ki jih je zaznamovala znižana volilna udeležba. Kljub temu so se kandidati SSK na občanski listi Skupaj v Dolini prav dobro uveljavili, kar se pozna tudi v sestavi novega občinskega odbora. Tudi izidi v zgoniški občini, kjer je Slovenska skupnost nastopila samostojno, so nadvse spodbudni, ker odražajo njeno zavedno jedro kot del tamkajšnje stvarnosti, ki je ne krijeje druge politične sile. Določeno nazadovanje v glasovih v občini Repentabor gre pripisati več razlogom. Povsem pomlajena lista verjetno ni prepričala vseh tradicionalnih volivcev, vse-

kakor pa predstavlja solidno jamstvo za prihodnost.

Pri obravnavi političnega položaja je bilo v ospredju vprašanje ohranjanja oz. izboljšanja ravni zaščite manjšinskih pravic, začeni pri osnutku zaščitnega zakona, ki je te dni v središču polemčnih razprav v poslanski zbornici v Rimu. Stališča SSK do tega zakona so znana in znani so tudi njeni napori za njegovo izboljšanje. Da je potreben jasan in takoj uporaben zakon, dokazujejo zadnji dogodki okrog statuta tržaške pokrajine. Žal ugotavljamo, da se je doslej konkretno zoperstavil s formalnimi protipredlogi edinole svetovalec SSK Vremec. Stranka ga v tem odločno podpira in vabi še druge slovenske svetovalce, naj se uprejo brisanju statutarnih določil v zvezi s slovensko prisotnostjo na pokrajinskem ozemlju. Manjšinske pravice so že po naravi neodtujljive, zato njihovega priznanja ne moremo prepustiti razpoloženju trenutnih političnih večin na krajevni ravni, kot bi nekateri hoteli zakoličiti v zaščitni zakon.

V zvezi z manjšinsko problematiko je bilo med razpravo ponovno poudarjeno, da mora stranka z največjo občutljivostjo slediti stvarnemu uresničevanju manjšinskih pravic, vključno s spodbujanjem ljudi, da se jih konkretno poslužujejo, piše še v tiskovnem sporočilu SSK.

USTNI DEL DRŽAVNEGA IZPITA V POLNEM TEKU

V petek, 2. julija, so se na naših šolah začele tudi ustne preizkušnje v okviru t.i. državnega izpita, kot se sedaj imenuje maturitetni izpit, ki vsebuje letos vrsto pomembnih novosti.

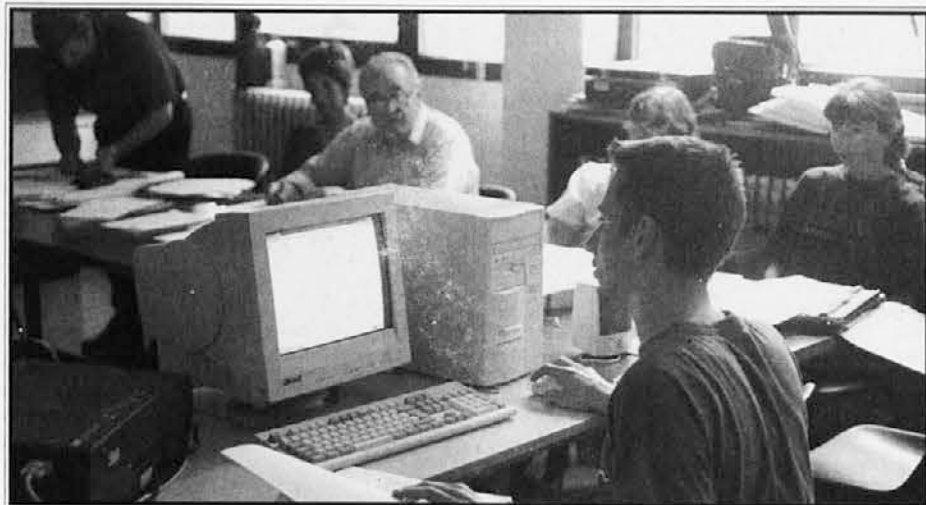

FOTO KROMA

Tisti dan se je namreč začel ustni del izpitov na Trgovskem tehničnem zavodu Ziga Zois in na strokovnem zavodu Jožef Stefan, ki so se nadaljevali še v soboto in naslednji teden. V soboto, 3. julija, je prišla na vrsto prva skupina klasičnih maturantov liceja France Prešeren (na "klasični" so se izpiti končali v ponedeljek, 5. julija). V ponedeljek se je začel ustni del mature za dijake znanstvenega liceja France Prešeren, v torek pa so prišli na vrsto dijaki pedagoškega liceja oz. učiteljskega Anton Martin Slomšek.

Kot znano, vsebuje reformirani državni izpit vrsto pomembnih novosti, ki bi morale po načrtih zakonodajalcev prispevati k izboljšanju znanja in odgovornosti pri dijakih, pa tudi k objektivnej-

mu presojanju s strani maturitetnih komisij. O teh novostih smo poročali v prejšnji številki našega lista, vendar jih bomo še enkrat na kratko obnovili. Tako so maturitetne komisije po novem sestavljene drugače, kot so bile v preteklosti. Kar polovico komisije sestavljajo notranji člani, kar bi moralo privedi do objektivnejšega preverjanja znanja kandidatov. Letos so dijaki pisali tri pisne naloge (namesto dveh iz prejšnjih let). Pri pisni nalogi iz slovenščine so dijaki lahko izbirali med različnimi tipologijami naloge, tretja naloga pa je bila pluridisciplinarnega značaja. Pri ustnem delu izpita pridejo v poštev vsi predmeti (in ne le nekateri, kot v preteklosti), verjetno najbolj pozitivna novost pa je, da se izpit začne s pred-

stavitvijo raziskovalnega dela oz. referata, ki ga je kandidat pripravil za to priložnost. Predstavitev referata je lahko tudi v multimedialni obliki. Tako smo lahko npr. na zavodu Zois prisostvovali predstavitvi raziskave kar s pomočjo računalnika (na sliki), preko katerega so člani komisije in občinstvo spremljali razlago. Med novosti gre omeniti tudi nov način ocenjevanja s točkami, ki se jim lahko prišteje tudi t.i. šolski kredit.

Vrsta izzivov torej, ki so jih kandidati pričakovali s precejšnjo mero zaskrbljenosti, a na katere so se, po vsem sodeč, dobro pripravili. Tak je vsaj vtis po tistem malem, kar nam je uspelo slediti doslej. Za končno oceno pa bo treba počakati na zaključek izpitov.

USPEH TRŽAŠKEGA SLOVENSKEGA GLASBENIKA

HARMONIKAR ADAM SELI ZMAGAL NA TEKMOVANJU V ERBEZZU

Tržaško slovensko glasbeno ustvarjalstvo je pred nedavnim želo še en pomemben uspeh. Harmonikar prof. Adam Seli je namreč absolutno zmagal na 8. državnem tekmovanju harmonikarjev v kraju Erbezzo pri Veroni.

Tekmovanje, na katerem je nastopilo veliko število harmonikarjev, je potekalo 26. in 27. junija in, kljub temu da je bilo državnega značaja, so se ga udeležili tudi kandidati iz tujine. Na koncu pa je komisija, ki ji je predsedoval Gervasio Marcosignori (častni član je bil tudi priznani harmonikar Wolmer Beltrami), podelila absolutno prvo mesto tržaškemu harmonikarju prof. Adamu Seliju. Prof. Seli je prejel absolutno število točk (100/100), poleg tega pa še denarno nagrado v višini 1.500.000 lir, ki jo je tržaški virtuoz delil z bolgarskim tekmovalcem.

Adam Seli, ki je nastopil v kategoriji klasične glasbe, je

FOTO KROMA

za to priložnost pripravil Scarlattijevo Sonato v E duru ter odlomke Bolgarskega zvezka priznanega ukrajinskega harmonikarja in skladatelja Vladimira Zubitskyjega. Selijevo izvajanje programa je bilo tehnično brezhibno dovršeno. Izrazita virtuoznost se je dopolnjevala s čistostjo zvokov.

Adam Seli je zaključil študij harmonike leta 1997 na Glasbeni matici - šoli Marij

Kogoj v Trstu ter istega leta diplomiral na konservatoriju Gioacchino Rossini v Pesaru, kompozicijo pa je med drugim študiral pri prof. Zanetovichu v Vidmu. Leta 1992 je od klavirske harmonike prešel na rusko kromatično harmoniko bayan, znano po izredni zvočni barvitosti. Pri tem se je spoznal s svetovno znanim ukrajinskim harmonikarjem in skladateljem Vladimirom Zubitskyjem, ob ka-

"EDINOST" ZA RECIPROČNOST

Družbeno-politično društvo Edinost je s 115. rednega mesečnega protestnega zborovanja, ki je bilo v nedeljo, 4. julija, na Velikem trgu v Trstu, naslovlilo na italijanskega predsednika Ciampija poziv, naj poseže, da prepreči moralno in politično katastrofo, do katere bi prišlo, ko bi parlament odobril zakon za varstvo slovenske manjšine, ki ne bi zagotavljal ravni varstva, ki je predvidena v Posebnem statutu z dne 5. oktobra 1954 in za katero se je italijanska država obvezala s podpisom Posebnega statuta, Osimske pogodbe in Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin.

Društvo Edinost v tiskovnem sporočilu tudi opozarja, da je že 27. junija 1947 v diskusiji v ustavodajni skupščini predsednik komisije za ustavo Meuccio Ruini izjavil, da dodelitev avtonomije s posebnim statutom deželi Furlaniji-Juljski Benečiji daje Italiji pravico, da zahteva od Jugoslavije poseben statut za področja, kjer živi italijanska manjšina, in se s tem izrekel za načelo recipročnosti pri varstvu manjšin. Za recipročnost se je izrekel tudi takratni italijanski premier Mario Scelba, ko je 5. oktobra 1954 predstavil v senatu isti dan podpisani Posebni statut in med drugim dejal, da je temelj sporazuma namreč recipročnost v ravnanju z manjšinami.

V tem položaju, meni društvo Edinost, bi bilo sramotno ne spoštovati načela recipročnosti.

terem se je izpopolnjeval ter z njim tudi občasno koncertiral. Leta 1998 je z odliko prejel diplomu, ki jo je izdal konservatorij Modest Musorgskij v Ekaterinburgu v Rusiji.

Seli je imel že vrsto odmevnih koncertov v Italiji in Sloveniji. Seveda je večkrat nastopil na Tržaškem, med drugim je bil med najpomembnejšimi nastopajočimi glasbeniki na Glasbenih srečanjih mladih v Rojanu. Prejel je tudi več priznanj, tako leta 1991 v Ajdovščini prvo nagrado, štiri leta kasneje pa v Monteseju pri Modeni absolutno vsedržavno nagrado za harmoniko. S šolskim letom 1998-99 je med drugim začel poučevati v okviru eksperimentalnega programa za glasbo na srednji šoli Sv. Ciril in Metod pri Sv. Ivanu v Trstu.

Sicer bodo imeli ljubitelji glasbe in harmonike priložnost se srečati s tržaškim virtuozom v petek, 9. julija. Tisti dan bo namreč Adam Seli imel celovečerni koncert na občinskem dvorišču v Doberdolu z začetkom ob 21.15.

Vsekakor naj ob tem izredno važnem dosežku prejme prof. Adam Seli čestitke tudi s strani našega časopisa.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

razpisuje

ABONMA ZA SEZONO 1999-2000

(PREDVPIS)

Dosedanji abonenti lahko potrdijo svoj sedež, novi abonenti lahko vpišejo abonma za sezono 1999-2000 do 15. julija 1999 pri blagajni Kulturnega doma, ul. Petronio 4, Trst.

Gledališka blagajna bo v času vpisa odprta od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure. Vse informacije dobite na telefonski številki 040 362542.

Vsi, ki bodo izbrali poletni čas vpisa, si bodo lahko ogledali brezplačno eno izmed predstav izven abonmaja.

Jesenski čas vpisa bo potekal do 15. do 30. septembra ter od 11. oktobra dalje.

PESTER SPORED TABOROV SZSO-STŠ

TUDI LETOS BODO STEKLI TABORI TRŽAŠKIH SKAVTOV

MATJAŽ RUSTJA

Slovenska zamejska skavtska organizacija je že izoblikovala vse poletne tabore, pred odhodi ostajajo nedorečene le malenkosti, ki jih urejujejo posamezniki.

Delovni sestanki dolgo v noč so obrodili sadove, ki jim vsako vodstvo tabora želi čimslajšo zrelost. "Tabor daje možnost, da člani polno zadahajo skavitizem. Med letom sicer spoznavajo skavtske veščine in spretnosti na tedenkih sestankih, raznih tečajih in izletih. A tabor je nekaj čisto drugega: to sta dva tedna popolnega stika z naravo, pustolovskih iger, življenja v skupnosti, petja ob tabornem ognju. Mislim, da samo skavitizem lahko ponudi take "alternativne počitnice", ki te nedvomno veliko obogatijo in obenem navdušijo za nadaljevanje skavtskega stila življenja." Tako torej Matejka Bukavec - Navihana antilopa, načelnica tržaškega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije. Vlivljanje navdušenja in odkrivanje lepote skavitizma sta vsakodnevna cilja voditeljev najmlajših članov organizacije, t.j. volčičev in volkuljic, ki bodo letos tabornili v Begunjah pri Cerknici. Približno 45 malčkov, doma od Milj do Devina, bo taborilo ob vznožju Slivnice, v osrčju zaraščenega gozda. Tudi rdeča nit tabora bo temu primerna, saj bodo spoznavali like iz knjige džungle (ali vzgojne poti volčičev in volkuljic, ta se vije prek narave do človeka in duhovnosti). Od 30. julija do 8. avgusta bo taboru načelovala Breda Sosič - Prizadевна želva: "Na taboru se

združujejo različne osebnosti. Voditelj jih je med letom odkrival in poudarjal skrite talente, na taboru pa jih lahko kujemo in bolje skrbimo zanje. Čeprav se lahko zdi, da na taboru ni časa za to, se moramo potruditi, da v vsakem trenutku uspemo odpreti srce in enostavno poslušati!"

Klic Cerkniskega jezera, vil vodovja in duhov matere Slivnice pa so poslušali tudi izvidniki in vodnice (11-16 let). Celotna veja izvidnikov in vodnic se je odločila, da bodo letos vse štiri čete, ki jo sestavljajo, taborile skupaj na razprostranem travniku ob gozdu in vodi, kjer bodo v avgustu taborili najmlajši. "Pogoj so res enkratni, obkroža nas bogata narava in upamo, da bomo posredovali taborečim čimveč izkušenj in doživetij. Letos bo izvidnikov in vodnic kar 60", je dejala načelnica tabora Roberta Sulini - Vedra lisica. Ta tabor pa ima še štiri podnačelnike, vsakega pač za eno četo. Program tabora (od 18. do 30. julija) je razdeljen na skupne dejavnosti za vse štiri čete in na dneve, ko bo četa sama poskrbela za program. Glavni cilj tabora pa je želja, da bi vsi zaživeli po skavtsko, da bi v polnosti okusili skavitizem.

Na taboru bo seveda več dni duhovni vodja skavtske organizacije g. Tone Bedenčič. Pripravljaja pa se tudi slovesna maša, saj bo letos g. Bedenčič praznoval 25. poletje s tržaškimi skavti.

Noviciat 1. in 2. stega bo odšel 15. julija na potovalni tabor, ki se bo vil po cerkljanskem in idrijskem pogorju vse do 20. julija. Načelovala mu bo Alenka Štoka - Radovedna antilopa, hojo in doživljanje narave pa bo osmisli in obogatil duhovni vodja g. Zvone Štrubelj.

Šestnajstletniki 3. in 4. stega ali, bolje rečeno, noviciat Carpe diem klana se odpravljajo v soboto, 24. julija, v bohinjno in triglavsko visokogorje, potovalni del tabora bo kronal seveda vzpon na Triglav. Stalni del (do 1. avgusta) pa bo tudi ta skupina preživela v Begunjah pri Cerknici. "Potovalni del noviciata predstavlja višek enoletnega "spoznavanja" in grajenja nove skupnosti. Obenem je to začetek poti, ki se nato nadaljuje v klanu. Na to pot nas vodi želja po novem in neznanem ter zavest, da hodimo proti skupnim življenjskim ciljem." (Tako učitelj noviciata Niko Tul - Glasbeni kobra.)

Pa še zadnja dva tabora SZSO-STŠ. To sta tabora obeh

klanov: "kraškega" Kras'n klana in "mestnega" Carpe diem klana. Štefan Pahor - Zviti leopard, klanovodja in torej načelnik tabora Kras'n klana je dejal, da "bo letošnji potovalni tabor nekaj posebnega. Udeleženci klanovci bodo morali odkrivati sproti načrtovano pot. Vse skupaj naj bi izgledalo kot neke vrste lov na zaklad. S tem taborom bi želel preizkusiti nov način, po katerem se mora klanovec odločiti za pot dneva, se pred tem usesiti in pogledati v karto. Odkrivi pa mora še okolje, prek katerega potuje." V "neznanu" gredo klanovci 18. avgusta, (upajoči) pa jih pričakujemo spet v Trstu 26. avgusta.

Od 20. julija pa bo na poti klan, za katerega si načelnik tabora Franc Bianuzzi - Zamisljeni nosorog želi predvsem to, "da bo vsak izmed nas na taboru predvsem bolj spoznal samega sebe. Naš letošnji cilj potovalnega tabora Carpe diem klana 1999 je zgraditi močno skupnost prek močnih trenutkov v naravi." Pot klana se bo vila po sledovih slovenske transverzale od Maribora do Slovenske Bistrice, kjer bo stalni del. Do zastavljenih ciljev pa bo klan vihtel prek pogovorov o služenju bližnjemu, o veri in krščanstvu, o družbenopolitični izbiri in seveda tisti skavtski.

Pa še popotnica načelnika SZSO-STŠ Mitje Ozbiča - Vztrajnega bobra vsem šestim taborom, ki jih letos organizira ta del SZSO: "Od skavtskih taborov si pričakujem, da bodo dali našim članom predvsem novega zagona in navdušenja ter ljubezni do skavtskih vrednot. Želeli bi, da bi predvsem starejše člane in mlade zdravili iz otopenosti, v katero jih poriva današnja prebogata družba. In da bi živo in v polnosti zaživeli naravo, preprosto življenje ter pozornost do bližnjega."

OBVESTILA

MOSP OBVEŠČA, da so na razpolago informacije o poletnem tednu za mlade Izola 99 (organizira ZKS). Od 25. julija do 1. avgusta 1999 v Izoli. Program: športni del (plavanje, športne igre, plesne vaje), družabni del (plesni večeri, družabni večeri, izlet), izobraževalni del (predavanja in pogovori v skupinah o odnosih med fanti in dekleti in o človekovih pravicah, ustvarjalna delavnica) in duhovni del (aktivno krščansko življenje). Cena vključuje polni penzion, nočitve (skupna ležišča), enodnevni izlet, plesne vaje, material za ustvarjalno delavnico. Informacije in prijave: MOSP, Ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.

MOSP OBVEŠČA, da so na razpolago informacije o poletnem tednu za mlade Dnevi športa pod šotori (organizira Mavrični most mladih). Od 12. do 18. julija v Luciji pri Portorožu. Program: športne in vodne aktivnosti. Spanje pod milim nebom ali v šotorih na vrtu župnišča v Luciji. Informacije in prijave: MOSP, Ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.

MOSP OBVEŠČA, da so na razpolago informacije o potovanju Španija '99 - Od Katalonije do Galicije (organizira ZKS). Od 30. julija do 10. avgusta. Končni cilj bo Santiago de Compostela in udeležba na mednarodnem srečanju mladih, ki bo potekalo v duhu svetovnega dneva mladih. Na poti: ogled Barcelone, Madrida in Lurda. Cena vključuje prevoz z avtobusom in štiri polpenzije.

ne. Informacije: MOSP, ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od pon. do pet. od 9. do 17. ure.

DUHOVNE VAJE za žene in dekleta v Domu blagrov se bodo začele v torek, 17. avgusta, ob 9. uri, končale pa v četrtek, 19. avgusta, ob 18. uri. Vodil jih bo jezuitski pater Franc Cerar. Prijavite se lahko na tel. št. 040 299409 in 040 220332.

PRODAMLEPO poročno obleko z dolgimi rokavi, plahto iz volne merinos in štiri blazine. Zanimirani naj telefonirajo na številko 040 830440.

DAROVI

ZA KARIAS v Ajdovščini: B.S. 20.000 lir; N.N. 25.000 lir; N.N. 30.000 lir.

SV. IVAN, Trst: za bogatitev praznika našega patrona sv. Ivana prispeva Pohištvu Koršič domačim društvom 1.100.000 lir.

ČESTITKE

1. avgusta bo v Denverju (ZDA) praznoval 80. rojstni dan

MARTIN GLOBOČNIK

po vojni učitelj in profesor na naših šolah, igralec pri Radijskem odru in pri Slovenski prosveti v Trstu, nato profesor na višji šoli v Denverju.

Vse dobro, zlasti božjo pomoč, mu želijo

MARTELANCEVI

APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA

vabi v nedeljo, 11. julija, na

CIRILMETODOVO NEDELJO NA VEJNI

Sodelovali bodo novomašnik Lorenzo Magarelli ter zlatomašniki Franc Govekar, Rado Šonc in Dušan Jakomin. Ob 17.30 bo slovesno somaševanje, nato bo spoved k oltarju solunskih bratov in počastitev relikvij sv. Cirila. Sodeluje zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta. Zaželeno so narodne noše ter skavtinje in skavtje.

KONEC JULIJA V MIRAMARSKIH KONJUŠNICAH

ODPRLI BODO RAZSTAVO O VZHODNIH KRISTJANIH

Konec meseca julija bodo v bivših konjušnicah miramarskega gradu, ki so že gostile vrsto odmevnih in visoko kakovostnih razstav, odprli veliko razstavo z naslovom *Kristjani z Vzhoda*.

Šlo bo za prikaz umetniških dosežkov, ki so nastali v prejšnjih stoletjih v vzhodnem krščanskem oziroma pravoslavnem svetu. V glavnem bodo razstavljeni umetnine iz Romunije, Bolgarije, Srbije in Grčije. Pobudo, ki jo prireja tržaška občinska up-

rava skupaj z drugimi ustanovami, so predstavili 30. junija v Rimu, z njo pa se hočejo pridružitvi tudi oddolžiti srbsko in grško-pravoslavni skupnosti v Trstu, ki sta nudili pomožnim doprinos h gospodarskemu in kulturnemu razvoju našega mesta.

Razstavo bodo, kot že rečeno, odprli konec julija, na uradnem odprtju pa je predvidena tudi prisotnost italijanskega ministrskega predsednika Massimo D'Alema.

DOŽIVETO ROMANJE

ZGONIŠKI ŽUPLJANI SO SE ODPRAVILI NA KUREŠČEK

Zgoniška župnija je v soboto, 26. junija, pripravila romanje na Kurešček nad Igom pri Ljubljani. Romarjem iz Zgonika so se pridružili še nekateri iz sosrednjih vasi. Že zjutraj nas je pozdravilo sonce in ves dan je potekal v obemu sončnih žarkov.

Na poti v avtobusu nam je župnik g. Jože Markuža predstavil to božjo pot, ki je posvečena Mariji Kraljici miru. Kurešček, ki je znan že od turških časov, ko so na višini 833 m goreli kresovi kot znamenje pred nevarnostjo, je v zadnjem desetletju spet oživel. Ko je prenehala turška nadloga, so na gori zgradili cerkev na čast Kraljici miru. Obnovljeno cerkev je posvetil 17. julija 1889 ljubljanski knezoškof, kasneje kardinal Jakob Missia. Marca 1942. leta so

cerkev zažgali partizani, ostali so samo zidovi in zvonik, letega so neznanec leta 1970 zažgali in minirali. Čas je prekril zidovje z goščavo, drevesi in pozabo.

Šmavski duhovnik, močno preizkušen v življenju in veri, o. France Špelič, je začel med molitvijo dobivati sporočila, ki so neposredno spodbudila obnovo Marijine cerkve na Kureščku. Najprej je dobil navodilo v Medjugorju 9. decembra 1989: "Obnovite molitev na pozabljenem in zapuščenem kraju!" V pogovoru z duhovnikom J.R. je izvedel, da bi to lahko bil Kurešček, kjer se je nekoč častila Marija, Kraljica miru. Med molitvijo v župnijski kapeli 29. januarja 1990 je prejel ponovno naročilo: "Pojdite na Kurešček. Ostanite mi

zvesti! Kraljica miru sem!" Med sveto mašo 10. februarja 1990 v zapuščenem svetišču je dobil potrdilo o pravilni izbiri kraja. S pomočjo okoliških vernikov in z darovi številnih obiskovalcev so se začela obnovitvena dela. Obnova je skoro čudežno napredovala, tako da je lahko ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar 30. avgusta 1992 že blagoslovil cerkev. Ob tej priložnosti so v procesiji slovesno prinesli kip Marije, Kraljice miru iz župnijske cerkve v Želimirah, kamor so ga verniki odnesli, da bi ga zavarovali.

Z avtobusom smo prispele do Romarskega doma, od tod do vrha so se nekateri peljali s kombijem, drugi pa smo ob postajah križevega pota opravili najprej križev pot in prispele v lepo prenov-

ljeno cerkev. Občuteno sveto daritev sta opravila župnika s Proseka in Zgonika. Petje je na orglah spremljal g. Tone Kostnapfel. Krajevni župnik nam je spregovoril o cerkvi in Marijinem čiščenju.

V Romarskem domu smo imeli kosilo. Po oddihu smo se spustili do ljubljanskega barja in naprej do Ljubljane, kjer smo obiskali cerkev Marije Pomočnice na Rakovniku. Od tod smo se odpeljali na ogled Cerkniskega jezera na Notranjsko. Obiskali smo tudi etnološko razstavo in muzej Jezerski hram, kjer je domačin s svojo prizadevnostjo in delom uredil nekaj posebnega s prikazom žive makete Cerkniskega jezera. To je v Dolenjem jezeru. Od tod smo se peljali še v Dolenjo vas, kjer so nas pogostili pri "Kontrantaru".

Veseli in zadovoljni ter polni lepih vtisov in doživetij smo se srečno pozno zvečer vrnili na svoje domove.

JM

POMEMBEN DOKUMENT

RACIONALIZACIJA ŠOL

RESOLUCIJA
ZAVODNEGA SVETA
ŠOLE TRINKO

Zavodni svet srednje šole Ivan Trinko v Gorici je na svoji redni seji dne 30.6.1999 ponovno vzel v pretres vprašanje vertikalizacije oddelka srednje šole v Doberdolu in soglasno ugotovil:

1) da so se vse šolske komponente že pred sprejetjem sklepa pokrajinske konference z dne 23.12.1998 izrekle za ohranitev avtonomne srednje šole Ivan Trinko z oddeljenimi razredi v Doberdolu, in sicer iz didaktično-pedagoških razlogov: vertikalizacija samo treh razredov s tako nizkim številom učencev se zdi, še posebno v prvi fazi eksperimentiranja nove oblike šolskega ustroja, skrajno tvegana in neprimerna;

2) da je večina učnega osebja v službi na tem oddelku zaposlena zčasno delovno pogodbo in ima zaradi tega majhno možnost delovne kontinuitete;

3) da bi morebitna odcepitev oddelka od glavne ošči se v Gorici prav gotovo pretrgala bogato dolgoletno skupno načrtovanje na ravni srednješolskega izobraževanja, ki je bilo uspešno predvsem zaradi obojestranskega pretakanja informacij ob soočanju vzgojno-didaktičnih izkušenj. V tem trenutku bi tak poseg bil hud udarec za edino slovensko srednjo šolo na Goriškem;

4) da je t.i. vzgojno-didaktična kontinuiteta med predšolsko-osnovnošolsko in srednješolsko vzgojo, ki jo predvi-

deva MO št. 339 z dne 16.11.1992, kontinuiteta, na katero se sklicujejo zagovorniki vertikalizacije v Doberdolu, možna tudi brez združitve vseh treh stopenj obveznega šolanja, saj je to samo vprašanje dobre volje, dogovarjanja in sodelovanja vseh tistih, ki so na teh stopnjah odgovorni za načrtovanje;

5) da je v pristojnosti političnih organov (občin in pokrajinske konference), da izbirajo med različnimi možnimi rešitvami, ki jih predlagajo šolske komponente. Predlagano vertikalizacijo oddeljenih razredov v Doberdolu so zagovarjali le predstavniki krajevnih ustanov, medtem ko so vse šolske komponente (profesorski zbor, izvoljeni starši v razredne svete, prejšnji zavodni svet in naknadno tudi Sindikat slovenske šole) izrekle skoraj vse soglasno za ohranitev avtonomije, ker je bil predlog o vertikalizaciji oddeljenih razredov v Doberdolu neutemeljen in ni bil sprejet v smislu 4. člena OPR št. 233 z dne 18.6.1998 ter sklepa Deželnega odbora št. 3089 z dne 23.10.1998 točka 2.2 in 2.3.

Zavodni svet zato pričakuje, da vse politične komponente, ki sestavljajo pokrajinsko konferenco, predvideno po OPR 233/1998, ponovno preučijo zadevo in odločijo zavestno in v smislu zakona, upoštevajoč želje in zahteve uporabnikov šolske mreže.

STOLNI KAPITELJ ZAPOLNJEN

NOVI KANONIKI

Pred dnevi je goriški nadškof - apostolski administrator p. Anton Vital Bommarco podpisal dekret o imenovanju novih članov stolnega kapitlja v Gorici. Tega sestavlja po pravilih dvanajst članov, sedaj je pa bilo nekaj mest prostih. Poleg tega je prišlo tudi do nekaterih notranjih zamenjav.

Novi goriški kanoniki so naslednji: Cvetko Žbogar (na sliki), voditelj slovenske duhovnije v Gorici (z naslovom sv. Pavlina Oglejskega); Sergio Ambrosi, stolni župnik in mestni dekan v Gorici; Luciano Moschion, nekdanji župnik v kraju Strassoldo. V notranjem smislu je postal sedaj kanonik sholastik msgr. Bertotti, mesto kanonika penitencijarija pa je po odpovedi msgr. Humarja prejel msgr. Moschion. Častni kanonik stolnega kapitlja pa je postal prof. Luigi Pontel, sedanji ravnatelj jezikovnega liceja Paolino d'Aquileia.

Msgr. Cvetko Žbogar je bil doglo vrsto let zaposlen v nekdanjem Malem semenišču, nato pri sv. Roku. Kasneje je po odpovedi msgr. Franca Močnika prevzel vodstvo slovenske duhovnije v Gorici. O-

benem je bil tudi vrsto let katehet na slovenskem učiteljskišću Simon Gregorčič. Vedno je rad pomagal in še pomaga pri potrebah slovenskih vernikov v Gorici, kot so npr. slovenske maše na Placuti ali pri kapucinih. Pred kakim letom je novi kanonik slavil svojo zlato mašo.

Novemu slovenskemu kanoniku izrekamo prav priskrbeno čestitke. Poleg njega so sedaj s slovenske strani v stolnem kapitlju še kanoniki monsinjorji Franc Močnik, Kazimir Humar in Oskar Simčič.

ADMINISTRATIVNI SEDEŽI
GORIŠKIH ŠOL

HARJET DORNIK

Zadnje dejanje v racionalizaciji italijanskega šolstva je preureditev administracije šol. Iz vročega šolskega kotla je minister postregel s težko prebavljivim grizljajem za številne šole, ki se bodo morale svoji dolgoletni tradiciji ali masovnemu obsegu navkljub odpovedati odslej svoji celovitosti in poiskati administrativno sožitje z drugimi. Zdrujevanje je bilo boleče, saj so zavodi z večdesetletno zgodovino krepko negodovali. Odločna ministrska roka je vsako upiranje dokončno premagala in šole so se morale vdati strogim rimskim merilom. Ukrepi so lebdeli v zraku že nekaj let, s prihodnjim šolskim letom pa se bodo dokončno uresničili. Vsak administrativni sedež bo imel skupno tajništvo in po enega ravnatelja, ki bo nekakšen manager novih šolskih stvarnosti. Njegova funkcija bo ustrezno ovrednotena tudi z novo delovno pogodbo. Na posameznih šolah bo seveda imel ob strani pomočnike. Kako mu bo uspelo izpeljati to nalogo, pa je drugo vprašanje.

S 1. septembrom se bo torej spremenila tudi administracija goriških šol. Če se o-

mejimo na mestne šole, je slika naslednja. Skupni administrativni sedež klasičnega liceja Alighieri, znanstvenega Duca degli Abruzzi in učiteljskega Slataper bo na italijanskem klasičnem liceju; sedež tehničnega industrijskega zavoda Galilei, trgovskega tehničnega Fermi in zavoda za geometre Pacassi bo na ITI-ju; sedež tehničnega zavoda za socialne dejavnosti D'Annunzio in umetnostnega Fabiani bo na prvem; sedež poklicnih zavodov za trgovske dejavnosti Cossari in za industrijo in obrt Da Vinci bo na italijanski trgovski šoli. Vodstvo osmih italijanskih mestnih osnovnih šol in petih vrtcev prevzame dva ravnatelja in dve tajništvi, Frinta in Ferretti, sedež nižjih srednjih šol Ascoli in Favetti bo na prvi, nižja srednja šola Locchi pa ostane samostojna.

Spremembe so neizogibno, a v manjši meri, prizadele tudi nas. Za slovensko središče višjih srednjih šol sta obveljala dva pola, licejski in tehnični. Klasični licej Trubar in učiteljske Gregorčič (ki se je preosnovalo v znanstveno-tehnološki in družboslovni licej in čaka le še uradno potrditev) bosta imela zaenkrat administrativni sedež na uč-

teljišču, saj klasični licej nima stalnega ravnatelja. Tehnični pol pa je de facto že urejen, saj imajo poklicni zavod za trgovske dejavnosti Cankar, trgovski tehnični zavod Zojs in državni industrijski tehnični zavod, ki naj bi se poimenoval po Juriju Vegi, že nekaj let skupni sedež na poklicnem trgovskem oddelku pod vodstvom enega samega ravnatelja.

Osnovna šola O. Župančič bo administrativni sedež tudi vrtcev v ul. Brolo in ul. Fa-

biani, vrtcev in osnovnih šol v Šandrežu, Pevmi, Števerjanu in Krmini. Osnovna šola P. Voranc v Doberdolu pa bo sedež tudi tamkajšnjega vrtca ter vrtcev in osnovnih šol v Sovodnjah, na Vrhu in v Ronkah.

Nižja srednja šola I. Trinko z oddeljenim sedežem v Doberdolu naj bi ostala avtonomna pod vodstvom lastnega ravnatelja kot doslej.

Priznati moramo, da je šolski skrbnik upošteval mnenje SŠŠ in potrdil za nas najugodnejše rešitve. Šola torej spreminja svojo podobo, pojavljajo se drugačne dinamike in nove figure in izginjajo stare, med temi tudi sam podpisnik zadnjega dejanja racionalizacije, šolski skrbnik.

IN MEMORIAM

DAVORIN
PELICON

Nenadna smrt zaradi krute bolezn je iz naše srede iztrgala Davorina Pelicona, plemenitega in prijaznega moža in očeta, dejavnega in darežljivega na vseh področjih javnega življenja v domačih Sovodnjah in na Goriškem. Kot podjetnik in lastnik tiskarne skupaj s sodelavcem Romanom Čevd- kom je z gledno nadaljeval tradicijo slovenskih goriških tiskarskih mojstrov. Nad štirideset let je spremljal in bil v vodstvu nogometnega društva Sovodnje; zaradi zaslug v športu je letos pomladi prejel laskavo priznanje italijanske nogometne zveze, prvi med zamejci. Bil je priljubljen med mladimi; rad je spregovoril o športu, znal pa je tudi strokovno in hkrati s srcem opisati odlike tiskarskega dela. Kot odbornik najprej in nato podpredsednik je spremljal delo in rast domače posojilnice, bil je predan vaškemu kulturnemu društvu in zagnan pobudnik in podpornik kulturnih in družabnih prireditelj. Zaradi vsega tega je močno zazijala praznina, ki jo zapuščajo za sabo. Med pogrebno mašo, ki jo je daroval sovozdenski župnik Marjan Markežič ob somaševanju šestih duhovnikov, potem ko so užaloščeni ljudje do zadnjega koticke napolnili vaško cerkev in je prav tako ogromna množica tihih ljudi spoštljivo čakala pred cerkvemnim pragom, smo poslušali pomembne župnikove besede: "Ko govorimo o smrti, smo ljudje podobni otroku ob koncu prvega razreda osnovne šole. Pozna abecedo, lahko tudi tekoče bere, ne zna pa še prav povezovali besed in razvozlati njihovega pomena. Predvsem pa ne znamo najti odgovora na zakaj, zakaj umreti pri 58 letih. Popoln odgovor na ta zakaj bomo dobili šele v Bogu, v večnosti. Rajni Davorin ga že pozna. Zato si gotovo želi, da ga tudi mi iščemo in najdemo pri Bogu. Njegova beseda, njegov zgled nam želita pomagati, da bi vsaj sprejeli to preizkušnjo, če je že ne moremo spremeniti ali do konca razumeti. Bog nas hoče opogumiti s svojim upanjem in tolažbo... V človeški nemoči se večkrat, tudi te dni, sprašujemo: zakaj Davorin? Zakaj on, še poln življenja in načrtov? Ne pozabimo, da za sajenje in se-

janje tudi mi vsi izbiramo le najboljše semena. Davorin je v svojem plodnem življenju sejal veliko dobrega... Vsi, ki smo Davorina videvali zadnje dni življenja, smo lahko ugotovljali, kako je telo dobesedno ugašalo, toda iz oči je sijala energija duha, ki mu je pomagala, da je postal tudi pripravljen seme za božjo njivo, saj je po prejetih zakramentih lahko skupaj z družino molil tudi Zgodisi se Tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji...

V tem trenutku bi rad podčrtal njegovo zvestobo dani besedi in pripravljenost pri pregovoru ovir in težav posebno v tiskarni, ko smo vedno lahko slišali njegovo že pregovorno zagotovilo: Ni problema! Za vse nas res ni bilo problema, njegovo zdravje pa je zaradi tega gotovo marsikaj utrpelo. Zato smo sedaj vsi mi na vrsti, ko bo treba zapolniti njegovo praznino na vseh področjih njegovega zemeljskega udejstvovanja - ne le, da rečemo ni problema, ampak da probleme tudi rešujemo, kot nam je dal zgled rajni Davorin. Predvsem pa smo povabljeni, da za pokoj njegove duše še naprej prosimo Boga, družini pa izkažemo človeško in božjo bližino."

Na sovozdenskem pokopališču, kamor se je zgnila velika množica poslednjih Davorinovi spremljevalcev, so ob odprtem grobu zapeli krajevni zbori in hvaležne besede izrekli nekateri pokojnikovi sodelavci.

Gospa Silvi, Ediju, Eriki, pokojnikovi sestri in svakinjam z družinami, vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sodelavcem izrekamo iskreno sočualje v imenu vseh sodelujočih pri Novem glasu in Goriški Mohorjevi. Posebno hvaležnost Davorinu bodo v srcu hranili med nami predvsem tisti, ki so z njim tudi kdajkoli sodelovali.

IDE

PRVA DELOVNA SEJA

SEJA SLOVENSKE
KONZULTE

Prejšnjo sredo se je na svoji prvi delovni seji sestala konzulta za vprašanja slovenske manjšine na goriški občini. Seji je predsedoval predsednik dr. Damjan Paulin, ki je v uvodu iznesel nekaj predlogov za program dela tega posvetovalnega organa goriške občinske uprave v novem mandatnem obdobju. Sem spadajo predvsem vprašanja slovenskih šol, nato pa priprave na proslavo 1000-letnice Gorice. Poleg tega spada v program še sprememba mestnega regulacijskega načrta.

Ta je predvsem spet oškodoval slovensko zemljo na štandredskem območju, kar je treba prepričati.

V debati so sodelovali številni člani konzulte in s tem doprinesli svoj delež k oblikovanju mnenj konzulte same.

Slovenska konzulta se bo spet sestala v prvih jesenskih mesecih.

Zaradi preobilice gradiva bomo nekatere članke objavili prihodnjič. / URED.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

razpisuje

ABONMA ZA SEZONO

1999-2000

(PREDVPIS)

Dosedanji abonenti lahko potrdijo svoj sedež, novi abonenti lahko vpišejo abonma za sezono 1999-2000 od 5. do 15. julija pri blagajni Kulturnega doma, ul. Brass 20, Gorica.

Gledališka blagajna bo v času vpisa odprta od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure. Vse informacije dobite na telefonski številki 0481 33288.

Vsi, ki bodo izbrali poletni čas vpisa, si bodo lahko ogledali brezplačno eno izmed predstav izven abonmaja.

Jesenski čas vpisa bo potekal do 15. do 30. septembra ter od 11. oktobra dalje.

PRAZNIK NARODNOZABAVNE GLASBE

PO FESTIVALU ŠTEVERJAN '99

Med Borovci v Števerjanu je bilo ob koncu prejšnjega tedna, ob 29. festivalu narodnozabavne glasbe Števerjan '99, vse živo. Prizadevanja članov društva F.B. Sedej so bila poplačana, kar pomeni velik uspeh za celo vas in samoza-vest njenih prebivalcev.

V petek in soboto, 2. in 3. julija, je potekal tradicionalni tekmovalni del festivala, ki predstavlja za glasbene skupine pravo preizkušnjo, za organizatorje pa izziv. Tokrat se je pomerilo 28 prijavljenih ansamblov. V nedeljo popoldne pa so bili pred ogromno množico ljudi iz Goriške, Tržaške in Slovenije, ki so se medtem v vročem poletnem popoldnevu tudi naslajali ob dobrotah bogato obloženih kioskov, razglašeni zmagovalci letošnje prireditve. Nagrado za najboljši ansambel festivala je prejel ansambel Ekart iz Starš, nagrado občinstva ansambel Vesna in Vlasta s prijatelji, za najboljšo vokalno izvedbo Saleški fantje iz Velenja, za najboljšo izvedbo kvinteta Mikola iz Škofje vasi, za najboljšo izvedbo tria Lipovšek iz Velenja, za najboljšo melodijo Bobri iz Brezovice, za najboljšega debitanta Mladi Dolenjci iz Jurne vasi, za najboljšo besedilo Vera Šolinc za pesem *Le ena je misel*. Kot nam je po festivalu pove-

dala tajnica društva Sedej Franka Padovan, je bilo delo dveh komisij zahtevno; sploh pa so bili organizatorji zelo zadovoljni s kakovostno stopnjo letošnjega festivala. "Vse je steklo kot po olju, že razmišljamo na jubilejni 30. festival leta 2000." Nekaj vprašanj smo postavili tudi predsedniku društva Mihaelu Corsiju (na sliki), ki je povedal marsikaj zanimivega.

Kako bi ocenil letošnji festival?

Letošnja izkušnja je bila zaradi dobrih ansamblov, njihovega števila in ne nazadnje zaradi množične udeležbe obiskovalcev zelo dobra. Organizacija je delovala dobro, zapletov ni bilo. Želim se zahvaliti vsem organizatorjem, pokroviteljem in gostom festivala Števerjan '99.

Kaj misliš, da ti bo najbolj ostalo od letošnjega festivala?

Mislil, da bodo ostali neizbrisni v mojem spominu zlasti družabni trenutki po uradnem delu dveh tekmovalnih in finalnega večera. "Neuradno" se je prireditve nadaljevala pri bufetu, kjer smo pe- li in kramljali še dolgo v noč.

Sta fotografška razstava in pokušnja vin uspeli?

Razstave domačih ustvarjalcev v okviru festivala imajo iz leta vedno večji uspeh. Domači umetniki znajo vdihniti v svoje stvaritve nekaj osebnega, vanje vlagajo tudi veliko truda in ljubezni. Tako je bilo tudi letos s fotografško razstavo Silvana Pittolija. Opazili smo, da so obiskovalci po glasbenem delu prav radi obiskali tudi razstavo. Zato bomo s pobudo gotovo nadaljevali. Glede pokušnje vin bi se rad zahvalil kmetom in vinogradnikom; ti so nam poklonili svoje vino in tako omogočili brezplačno pokušno gostom. Gre za pravo promocijo briških vin, kjer se lahko predstavijo tudi mlajši in manj znani vinogradniki, naši domačini in pa proizvajalci z one strani meje. Za nas je pomembno, da tudi v domačem okolju pokažemo, kako dobre proizvajalce vin imamo.

IZLET UDELEŽENCEV POLETNEGA CENTRA IN DRUŽIN

TRENTARSKE DOGODIVŠČINE

MIRJAM BRATINA

V okviru delovanja poletnega centra Srečanja 1999 je bil na programu tudi izlet v prelepo dolino Trente. Izletu so se pridružile tudi nekatere druge družine.

V nedeljo smo se zgodaj zjutraj zbrali v Rožni dolini, vsi navdušeni in polni pričakovanj, čeprav še malce zaspani. Kljub dolgi poti so otroci radovedno opazovali pokrajino in razne domače živali, ki so se pasle na travnikih ob cesti. Končno smo prispeli na našo izhodiščno točko - kočico ob izviro Soče. Nekateri so se neučakano zagnali v strmino, da bi čimprej dospeli do čudovitega izvira, kjer z vsjo močjo začenja svoj tek ena izmed najlepših rek, ki slovi po svoji zelenomodri barvi. Seveda so najbolj pogumni po povratku h koči, kjer smo se zadržali več časa, da smo pomalicali, preizkusili hote ali nehoti bistrost in hladnost Soče. Nekateri otroci bi najraje ostali kar pri reki in se igrali naprej, toda pred nami je bila še dolga pot, polna dogodivščin. Po ozki gozdni stezi smo odšli proti Kugyjevemu spomeniku, nekaj metrov smo hodili po asfaltni cesti, ki se ovinkasto vijuga proti Vršiču, mogoče je bil to najbolj neprijeten del, saj smo morali zaradi prometa biti previdni, hrup avtomobilov pa je tudi preglasil tisto čudovito žuborenje reke, ki nas je ves čas spremljalo. Ob mogočnem spomeniku Juliusa Kugya, ki je bil velik ljubitelj naših gora, smo opisali njegov lik in pomen za razvoj gorništvu. Nato smo se skupaj zazrlji v mogočni Jalovec, ki so ga prekrivali oblaki. Kljub temu smo z daljnogledom lahko videli streho zaveščača pod Špičko, ki je izhodi-

ščna točka za hojo na Jalovec. Po strmi poti smo se spustili do korit, ki jih je izdolbel potok Mlinarica. Po ozki brvi smo nad slapom prišli do največjega korita in prek skal v sotesko, kjer je odmevalo šumenje drugega manjšega slapa. Najpogumnejši so se vrgli v ledeno, a kristalno čisto vodo ob navdušenju turistov. Nekaterim otrokom se je na spolzkih skalah zdrsnilo, tako da so nehote preizkusili temperaturo gorskega potoka. Seveda smo se tudi napili čiste studenčnice in nadaljevali pot do ceste in potem ponovno skozi gozd naprej. Ko smo se najbolj potili po poti navkreber, smo zgrešili pravo pot: izbrali smo namreč ozko in strmo stezo namesto široke. Znašli smo se nad strmim travnatim pobočjem, pod katerim teče Soča. Čez reko smo že prej opazili trentarski muzej, ki je bil naš cilj, saj nas je tam čakal avtobus. Ker nismo takoj opazili mosta, ki je bil kakšnih dvesto metrov nižje, smo se odločili za prečenje reke. Najmanjše otroke in tudi nekatere odrasle so nesli najmočnejši, drugi pa smo pogumno zavihali hlačnice in prekoračili mrzlo Sočo. V trentarski muzej smo prispeli malce mokri, utrujeni, a primerno razpoloženi za razlaganje in ogled muzeja. Otroci so najbolj z zanimanjem prisle-

hli legendi o zlatorogu in resničnem dogodku: boju med trentarskim domačinom in medvedom. Zanimivo je urejena tudi t.i. črna soba - ekološka soba, ki skuša vsakega posameznika osvestiti, kako naj se obnaša v naravi, če jo želi ohraniti za prihodnje rodove. Etnološki del nam živo naslika težavno življenje trentarskih kmetov. Slikovit je filmski prikaz reke Soče, delo Andreja Zdraviča, ki ga je dve leti vztrajno snemal v vseh letnih časih. Na koncu smo uživali še ob prelepih posnetkih iz Triglavskega narodnega parka. Vsekakor si muzej zaslužuje, da se ustavimo in si ga temeljito ogledamo.

Z enourno zamudo smo se bogati lepih vtisov vrnili domov. Eden izmed udeležencev je hudomušno pripomnil, da v Milanu in drugih velemezstih plačajo turističnim agencijam velike vsote denarja za doživljanje takih dogodivščin in pristni neokrnjeni naravi, mi pa smo jo doživeli v naši bližini.

Ko se sedaj večina odpravljala na počitnice, naj pomisli tudi na to, da se v naši bližnji okolici skrivajo čudovita naravna bogastva, ki nam nudijo izjemna doživetja; pa še manj ljudi in gneče je in ni potrebno čakati ure in ure v vrstini v dolgih kolonah.

OBVESTILA

ČLANE SEKCIJE male trgovine in gostinstva vabi SCZ Gorica na predavanje: *Zakon Bersani: korenita reforma trgovskega in gostinstskega sektorja* v ponedeljek, 12. julija, ob 16. uri na sedežu združenja, ulica Roma 20, 3. nadstropje. Zakonske določbe bosta obrazložila dr. Gerardo Amirante, goriški občinski odbornik za gospodarsko programiranje, in ga Marilisa Bombi, občinska funkcionarka.

SEDEŽ SSOv Gorici bo v juliju in avgustu deloval po poletnem urniku, in sicer od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure. Od 16. do 21. avgusta bo zaprt zaradi dopusta.

GLASBENA MATICA Gorica obveščata, da bo tajništvo v ul. Croce zaprt zaradi poletnih počitnic od 15. julija do 25. avgusta. Do 15. julija je urnik naslednji: vsak dan od 9. do 12. ure.

OD OGLEJA do Dunaja. Ob medškofijskem romanju na Dunaju od 11. do 13. septembra prireja tudi dekanija Štandrež avtobus slovenskih romarjev. Božjepotno potovanje je izraz češčenja p. Marka iz Aviana, ki je l. 1683 z molitvijo spodbujal Dunajčane, da so ustavili turško vojsko. Njegovi posmrtni ostanke počivajo v Kapucinski cerkvi na Dunaju, kjer je tudi kripta s posmrtnimi ostanke članov avstrijske cesarske hiše. Cena romanja je 440.000 lir. Informacije in vpisovanje na upravi Novega glasa najkasneje do 20. julija 1999. Slovenske romarje bosta vodila turistični vodiči in slovenski duhovnik.

APOSTOLSTVO SV. Cirila in Metoda-Gorica ter župnije Zgonik, Mavhinje in Nabrežina pripravljajo romanje ob beatifikaciji A.M. Slomska 18. in 19. septembra 1999 z udeležbo pri beatifikaciji, ki jo bo vodil papež. Vse, ki se želijo udeležiti tega srečanja, prosimo, naj pohitijo z vpisom, ker je potrebno potrditi rezervacijo hotela. Prijave sprejemata uprava Novega glasa (tel. 0481 533177 ali 040 365473) in župnija Zgonik (tel. 040 229166).

SOŽALJE

Člani sekcije SSK - Sovodnje ob Soči prisostvujemo ganjeni žalovanju družine ob prerani izgubi moža in očeta DAVORINA PELICONA.

Ob boleči izgubi DAVORINA PELICONA izrekata svojcem iskreno sožalje Kulturno društvo ter Mladinski odsek Sovodnje.

Ob smrti DAVORINA PELICONA izrekata iskreno sožalje družini in sorodnikom društvo Krvodajalcev iz Sovodenj.

Ob odhodu nepozabnega DAVORINA PELICONA, izjemnega in vedno prisrčnega sodelavca ter prijatelja, izrekamo njegovi družini in svojcem občutno in iskreno sožalje. Svet slovenskih organizacij.

Društvo F. B. Sedej, uredništvo Števerjanskega vestnika in odbor Festivala izrekajo ženi in otrokoma iskreno sožalje ob izgubi drugega DAVORINA.

Ob teži izgubi dragega očeta in moža DAVORINA izrekamo Eriki, Ediju in ženi Silvi občutno sožalje. Rozana, Dušan, Marjan, Martin in Andrejka.

Lastnika in osebje tiskarne Budin izražajo svojcem DAVORINA PELICONA svoje sočutje.

Ob pretresljivi izgubi dragega moža in očeta STOJANA PERŠIČA izrekajo družini in sorodstvu občutno krščansko sožalje župnijski pastoralni svet iz Števerjana, župnijski gospodarski svet, dušni pastir,

cerkveni pevski zbor in vse župnijsko občestvo.

Učiteljica Barbara, v tem težkem trenutku ti stojimo ob strani učenci in starši OŠ A. Gradnik iz Števerjana in izrekamo tebi in mami globoko sožalje.

Ob nenadni izgubi dragega očeta STOJANA izrekata Barbari Peršič občutno sožalje uredništvo Pastirčka skupno z vsemi sodelavci in prijatelji.

Člani Prosvetnega društva F.B. Sedej iz Števerjana se ob nenadni izgubi STOJANA PERŠIČA klanjajo njegovemu spomenu, ženi Nadi in hčerki Barbari pa izrekajo globoko sožalje.

Ob izgubi očeta STOJANA izrekava kolegici Barbari iskreno sožalje. Franka in Andrejka

DAROVİ

ZASKLADs. Mihelangele: N.N. 100.000; v spomin na pok. A. Šuligoja letnik 1974 60.000; v spomin na pok. strica Fabijana Kneza druž. Škorjanc 150.000.

ZANOVI glas: Simon Prešeren 30.000; druž. Velikonja ZDA 187.000 lir.

ZACERKEV v Sovodnjah: v spomin na Davorina Pelicono PD Štandrež 100.000 lir.

ZAŠD Sovodnje: tiskarna Budin v spomin na Davorina Pelicono 200.000 lir.

ČESTITKE

Pevke in pevci duhovnije sv. Ivana v Gorici izražajo svojemu skrbnemu pastirju msgr. CVETKU ŽBOGARJU prisrčna voščila ob novem imenovanju.

Na univerzi v Ljubljani je z odliko magistriral iz filozofije JAN BEDNARIK. Čestitajo mu starši in sorodniki.

Pred kratkim je JAN BEDNARIK opravil magistrir na ljubljanski filozofski fakulteti. Iskrene čestitke tudi od Novega glasa!

Na tržaški univerzi je iz klasične filologije z odliko diplomirala ERIKA JAZBAR. Za uspeh ji čestitajo družina, Marko z družino in prijatelji z Oslava.

Na tržaški univerzi je pred kratkim uspešno diplomirala naša sodelavka ERIKA JAZBAR. Diplomirani klasični filologinji iz srca čestitamo prijatelji in sodelavci pri Novem glasu.

Na videmskem konservatoriju je supešno zaključila študij Glasbene didaktike pianiska BARBARA CORBATIO iz Devina. Svoji sodelavki iskreno čestitajo vodstvo in kolegi Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel.

Zveza slovenske katoliške prosvete čestita članom dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež MAJDI ZAVADLAV, BOŽU TABAJU in MARKU BRAJNIKU za uspeh, ki so ga bili deležni na 3. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah.

Štandreški rajonski svet čestita dramski skupini Štandrež ob lepem uspehu na tekmovalju zamejskih dramskih skupin v Mavhinjah.

Kulturni center Lojze Bratuž se veseli s štandreško gledališko skupino za prejeto odlikovanje na 3. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah.

DR. ERIKI

čestitajo prijatelji

SLOVENSKE SKUPNOSTI

ZAPUSTIL NAS JE STOJAN PERŠIČ

Števerjansko javnost in širše zamejstvo je kot blisk pretresla novica o nenadni smrti domačina Stojana Peršiča, ki je v nedeljo zvečer preminil v prometni nesreči pri Ljubljani. Pokojni Stojan je bil doma iz Ozeljana pri Šempasu, v števerjansko skupnost pa se je po poroki z domačinom Nado Gravner l. 1970 kar hitro vključil in rad sodeloval v vaškem kulturnem in verskem življenju. Veliko moči je že vrsto let posvečal skupnosti invalidov in bolnikov iz Slovenije, za katere je skrbela s. Mihelangela Maraž. Tudi po njeni smrti sta z ženo nadaljevala stike z invalidi. Lansko jesen sta bila tudi pobudnika srečanja invalidov in bolnikov iz Slovenije v Števerjanu. V Sloveniji sta prek skupnosti invalidov navezovala veliko prijateljskih stikov. Tako sta se z ženo prejšnjo nedeljo tudi udeležila nove maše družinskega prijatelja v Zagorju ob Savi. Zal ju je med vrtnitvijo čakala na cesti, ki iz Zagorja pelje proti Ljubljani, huda nesreča, ki je terjala življenje 63-letnega Stojana, žena pa je zadobila hujše poškodbe.

K zadnjemu počitku bo pok. Stojan pospremljen v četrtek, 8. julija, ob 17.30 iz števerjanske župnijske cerkve.

MLADI NA POLETNEM ODDIHU

ROK OPPELT

Tudi letos je šolski pouk mimo, listi z ocenami dijakov na oglasnih deskah rumenijo, risalni žeblički, s katerimi so pritrjeni, že popuščajo. Na razpolago so že sezname knjig za prihodnje šolsko leto. V veliko veselje dijakov, učencev in šolnikov je pouka konec. Izteka se tudi ustni del nove mature. Napočil je čas počitnic, ki so za mlade tudi priložnost za nabiranje izkušenj. Letos so se tudi pri nas razširile akcije prostovoljnega dela v pomoč potrebnim na pobudo Civilne zaštite in človekoljubnih organizacij. Veliko mladih se odloča za pomoč v Albaniji in drugod po svetu. Človekoljubno poslanstvo lahko izpolnijo tudi s pomočjo beguncem, ogroženim skupnostim in prizadetim v ožjem okolju. Vse več je dijakov, ki se poleti začasno vključujejo v delovno razmerje po podjetjih in ustanovah, prakso pa si nabirajo tudi v tujini. Mnogi pa se zaposlujejo po gostinskih podjetjih, mehanskih in drugih delavnicah, še zlasti fantje, medtem ko dekleta ponavadi izbirajo poletno delo kot varške.

Nekateri višješolci se odpravljajo ali so že odšli na izpopolnitev v tujem jeziku. Večina potuje v Veliko Britanijo ali na Irsko, v Nemčijo, Avstrijo ali Švico. V zadnjih letih pa se posamezniki odločajo za izpopolnjevalne tečaje v slovenščini.

Sorazmeroma redki se podajajo na daljša medcelinska potovanja, medtem ko so še ve-

dno v ospredju potovanja po Evropi ob izkoriščanju mednarodne železniške vozovnice in mladinskih prenočišč. Potovanje s "štopanjem" je vsaj pri nas zadnje čase v osipu, kar jasno kaže na čut ogroženosti in poslabšanja kakovosti življenjskih odnosov po Evropi. Povečalo se je število mladih, ki se odločajo za kratka letovanja po turističnih središčih bližnje Istre, Veneta, pa tudi v naši deželi. Poleg morja v tem primeru privablja mlade nočni "žur". Ugodnejšim cenam navkljub pa le redki izbirajo Dalmacijo, še zlasti južno. Sindrom Kosova torej ni vplival samo na tuje turiste, ki so odpovedali rezervacije.

Del počitnic posvečajo mladi taborjenjem pri skvitih ali tabornikih. Znatno zanimanje velja tudi za raziskovalni tabor, ki bo letos v Bazovici. V teh dneh se bo iztekla tudi cela vrsta "kampov" v priredbi naših športnih društev ter neizogobno poletni turnirji v raznih športnih panogah, na katerih ponavadi mladi radi sodelujejo.

V poletnem obdobju pa je bodisi za tiste, ki se vračajo s počitnic, kot tudi za one, ki so začasno zaposleni, nekaj priložnosti za razvedrilo tudi pri nas. Mnogo je pobud, posvečenih mladim z vrsto glasbenih nastopov. Na sporedu so obiski Eltona Johna, Grignanija, Maxa Gazzaja, Vasca Rossija in drugih. Ostajajo tudi tradicionalne šagre, ki niso zanemarljiva priložnost za združevanje mladih.

KULTURNO POLETJE V VIDEMSKI POKRAJINI

ERIKA JAZBAR

Kulturno poletje se v videmski pokrajini začne prvi dne julija in nudi vsako leto pester program srečanj in pobud, ki odgovarjajo najrazličnejšim pričakovanjem turistov in ljubiteljev kulturnih dogodkov, glasbe, gledališča, poezije, ljudske kulture in narave. Iz poletja v poletje se tako vrstijo razne pobude, ki ohranjajo vsebinski okvir prejšnjih let, zelo pogosto pa nudijo tudi zanimive novosti in variante, s katerimi bogatijo novejšo izvedbo.

Začnimo kar po vrsti.

Od 1. julija kraljuje na zgodovinskih trgih naše dežele etnična glasba 21. izvedbe Folkesta, o katerem smo obširneje pisali v prejšnjih številkih našega časopisa. Na programu je štirideset koncertov, ki se bodo prepletali na širšem območju: od štirih pokrajinah naše dežele bo manifestacija zajela tudi Koroško in Slovenijo oz. Istro s posebnim težiščem v Furlaniji; program bodo slovesno zaključili v Kopru na Titovem trgu 26. julija z nastopom priljubljenege ter priznanega umetnika ritma in glasbe Gorana Bregovića.

Od 23. do 25. julija bomo na Lesah pred občinsko telovadnico prisluhnili tudi beneškim ljudskim melodijam. Na tradicionalnem in priljubljenem Senjamu beneške piśmi, ki ga že vrsto let prireja neutrudno KD Rečan, bodo nastopili in tekmovali mlajši in starejši slovensko-beneški izvajalci in prestavili beneško zakladnico melodij in motivov.

Prejšnjo soboto so v grmiški občini odprli šesto izvedbo Postaje Topolove; tudi letos so Moreno Miorelli in Društvo beneških umetnikov poskrbeli za izvrsten in natrpan program, ki nudi ob že tradicionalnih instalacijah in srečanjih z umetniki, ki prihajajo iz raznih predelov sveta, posebno zanimive in pestre večere tudi za ljubitelje drugih umetniških govoric ob petkih, sobotah in nedeljah do 18. julija.

Veliko pričakovanje pa vlada letos tudi za najodmevnejšo manifestacijo poletja, in sicer Mittelfest, srečanje srednjeevropskih narodov, ki privabi vsako leto v Čedad številne kulturne in gosti hospitatcije, ki so za naše kraje precej neobičajne. Osma izvedba Mittelfesta je v marsičem podobna lanskoletni; na

programu je kot običajno v drugi polovici julija, in sicer od sobote, 17., do nedelje, 25.; tudi imena nekaterih idejnih organizatorjev se ponavljajo, vendar bo slično ogrodtje letos povezovala nova rdeča nit: "odhajati in vračati se, jantarjeva pot, svilena pot, solna pot".

Nekaj zanimivih novosti prihaja tudi iz Rezij. Najprej velja povedati, da je od 14. junija na občini na Ravanci v jutranjih urah (10.30-12.30) na razpolago poseben urad, ki nudi turistom oziroma obiskovalcem vse potrebne informacije o Dolini rož, raznih kulturnih in družabnih iniciativah. Ob tem pa velja povedati, da so na programu že od aprila pa do konca decembra ob sobotah in nedeljah posebne ekskurzije v najznačilnejše naravne lepote rezijanske doline oz. parka.

Rezijanska dolina pa zaživi predvsem meseca avgusta, ko se številni izseljenci vračajo in srečajo za Veliki šmaren na tradicionalni Šmarni miši, pred in po tem priljubljenem datumu pa so na programu številna kulturna srečanja za vse ljubitelje posebne rezijanske ljudske zakladnice.

SPOROČILO, POLOŽENO V VIPAVSKA SARCOFAGA

V našem časniku smo že poročali o tem, da so na pokopališču v Vipavi končali obnovo dveh sarkofagov-krst iz granita, ki ju je leta 1846 iz Egipta dal pripeljati Anton pl. (plemeniti) Lavrin, avstrijski diplomat in eden največjih slovenskih egiptologov. Želel je, da v njih pokopljejo njegove starše Jerneja in Jožefa Lavrin ter sina Alberta Aleksandra. Po našem poročilu pa so se zgodile nekatere pomembne novosti, ki nam jih je pojasnil Tomaž Hrovatin, Lavrinov daljni sorodnik po strani njegove sestre. Z Dunaja se mu je namreč oglašil Lavrinov potomec v petem kolenu, 83-letni nekdanji diplomat Franz von Wesendoch. V Vipavo je prinesel fotografije Antona Lavrina, njegove žene in hčere. Prinesel pa je tudi dokumente, iz katerih izhaja, da je slovitni egiptolog prvi odkril grobnici bikov Apisov, prav tako je v Vipavo prinesel nove sorte vinskih trt. Omenjeni potomec pl. Lavrina hrani tudi njegovo zlato tobacnico in dragocen prstan njegove žene. Malo je tudi znano, da je slovitni raziskovalec obdobja faraonov v Egiptu namenil deli starin avstrijskemu nadvojvodi Ferdinandu Maksimilijanu za njegovo egiptčansko zbirko v dvorcu Miramar pri Trstu.

Med obnovo sarkofagov so položili posmrtno ostanke Lavrinovih staršev in njegovega sina v leseni krsti in le-ti spet položili v sarkofaga. V sarkofaga pa so položili tudi besedilo spominske listine, ki je shranjeno v posebnih steklenicah, da bi čimdlje kljubovalo času.

V dokumentu je zapisano tudi naslednje: "Egiptologi iz Ljubljane in z Dunaja so dokazali, da sta sarkofaga na vipavskem pokopališču iz V. dinastije stare države Egipta in segajo v leto okrog 2.450 pred Kristusom. Egiptologi so tudi ugotovili, da sta se sarkofaga v Vipavi v preteklih 153 letih bolj poškodovata kot pa v 4.300 letih svojega obstoja v Egiptu. Zato smo novembra leta 1998 pristopili k zaščiti in obnovi svetovnih spomenikov za bodoče rodove." Na listino so se podpisali vipavski župan Ivan Princes, strokovni sodelavec v vipavski občini Pavel Perhavec, sorodnika pl. Lavrina, Tomaž in Andrej Hrovatin in Anton Pezdirc iz Restavratskega centra v Ljubljani.

Lavrinov daljni sorodnik po strani njegove sestre Tomaž Hrovatin je našemu časniku za objavo ljubeznivo posodil sliko viteza pl. Lavrina, ki je bila posneta leta 1865, štiri leta pred njegovo smrtjo.

O NARAVI

JURIJ PALJK

O tisti naravi, s katero smo izgubili že skorajda vsak stik ali pa ga iz dneva v dan bolj izgubljam. Jasno je, da to ne velja za vse ljudi, ker smo si pač različni; gotovo pa je, da je večina od nas takih, ki že zaradi službe in drugih obveznosti narave ne dojemamo in ne sprejemamo več tako, kot jo je človek in morda tudi mi sami še pred nedavnim, ko nas je življenje, in to še posebno tiste, ki smo rojeni na kmetiji, vezalo na naravo, na zemljo, na vodo in na nebo.

Občutek, da pripadaš naravi, se počasi izgublja, kot se izgublja zavest, da si samo del narave in nič več; da je človeško življenje zares poskus preseganja narave, a hkrati trdno vsidrano v naravo, pokrajino in v vse tisto, kar je človek v naravi naredil. In tega je izjemno veliko, saj ni danes niti enega naravnega dejavnika, ki bi tako posegal v naravo, kot to počenjamo mi ljudje.

Če tokrat ne bi govorili toliko o vsem slabem, katerega človek veliko dela naravi in posebno sam sebi, bi raje rekli eno ali dve o umeščenosti človeka v naravi in prostoru, ki so si ga naši predniki v naravi uredili. Po doma-

če: lepo je pogledati okrog sebe in poleg nemogočih kvadratnih železobetonskih konstrukcij, ki z nami in z našo preteklostjo nimajo ničesar skupnega, ugledati še kako iz kraškega kamna izklezano okno, videti še od burje in lesa razjedena stara polkna, se umiriti nekje na primorskem borjaču, na katerem še vlada tisti mediteranski navidezni nered, ki pa ima neko globoko notranjo smiselno in namembno. Lepo so ti naši borjači in to naše sredozemsko rastje, kjer se rožmarin srečuje z lovorjem, se cipresa poljublja z lipo, se žajbelj meša z bazilikom, visijo paradižniki s spranega in od burje načetega kola, se kamen oplaja z dragocenim lesom, v kotu vsakega borjača pa je še mesto za nekaj počenih korcev in morda za dve, tri stare in na roko narejene planete, ki jih je bil morda mojster še pobarval, preden jih je predal namenu.

In kaj zato, če danes vse več ljudi pri nas pozablja, kje živi, in na svoje hiše zato pribija na zid pod streho za Primorje nemogoče čisto go-

renjske lesne obloge; in kaj zato, če je cement zamenjal plemenito malto in je rezan kamen zamenjal preprosto skladnost naključno pobrane kama! Saj je med nami še veliko ljudi, ki se bršljan na zidu ne branimo, ki zavesno sadimo oljke in trte, ki nam ni žal, da lovor pustimo rasti ob živi meji, katere nikdar ne obrežemo tako, kot je leta obrezana v celinski Sloveniji, kjer - vsaj name - kruta pristrženost živih meja in nenaravno ostri robovi le-teh naravnost boleče delujejo; kot da bi hotela ta prisilna kvadratura rastline povedati, da je življenje tudi kvadratno ali pa pravokotno, ko pa vsi vemo, da ni tako, ko pa vemo, da nekdo zraste bolj, drugi manj, da je neka veja lahko daljša, da je druga krajša, ker je življenje tako: gotovo nikdar ravno in nikdar kvadratno, predvsem pa naše misli ne in ne naša dejanja.

Hvala Bogu, da so med nami še ljudje, ki imajo čas za to, da se prepustijo radoživemu pogovoru s sosedom, ko se na vrtu srečajo in si izmenjujejo mnenja o čebuli, solati, radiču in plemenitejši trti, o krompirju, ki letos dobro obeta, da imajo še čas za kozarec domačega vina, tiste-ga vina, ki na nobeni vinski razstavi najbrž ne bi pobralo nobene nagrade, a ga je zato pošteno naredil sosed, ki te

je povabil v hladno klet med sode; kajti samo tam se o dolocenih stvareh da lepo govoriti, pa naj gre za sosedovo nabudno Micko ali pa za župnikovo nedeljsko pridigo, v kateri je gospod župnik temeljito osvrknil stiskače in požeruhe! Hvala Bogu, da so med nami še ljudje, ki leto za letom čistijo in barvajo stara vrata, ki vodijo v hlev in klet, ki jih niso in ne bodo zamenjali z večnimi aluminijastimi, in so še zvesti sodu iz plemenitega slavonskega hrasta, ki vino še delajo tako, kot so ga delali dedje in se zato skisala, če ga pustiš v steklenici čez noč odprtega! Hvala Bogu, da so med nami še ljudje, ki jim ni težko pokositi visoke trave na trati, čeprav v hlevu nimajo več živine, in hvala Bogu, da so med nami še taki, ki znajo sedeti na kamnu in postavijo leseno, doma narejeno klopco pod latnik in zraven mizo in še stol za sosedu in tistega, ki pride mimo!

Tako se potem zgodi, da prideta mimo prijatelja, kot se je meni zgodilo, da sta prišla na Placuto Marko Vuk in Andrej Malnič, strokovnjaka za Primorsko, ujeta v čas in prostor Primorske s pogledom v svet in svetovljana prav zato, ker sta trdno ukorinjena v našo stvarnost. In je potem Marko Vuk rekel na "placu", na Placuti s pogledom, uprtim čez kamniti zid proti gori-

škemu gradu: "Ti, pogledaj to! Kako čudovit pogled, Sredozemlje sije in bogati človeka! Kje najdeš še kamnit zid, cipreso in korco? Čista, mediteranska veduta!" In smo se z Andrejem, ki je etnolog in zapisovalec in zbiralec narodnega blaga in naše dediščine, navad, zagovorili o tem, kako premnogi uničujejo lepo pri nas, ko namesto lesenih "škurov" vgrajujejo plastične, ko namesto suhih kamnitih zidov nameščajo nepotrebne betonske, ko borjače naravnost pošastno asfaltirajo. "Včasih mi kdo reče, da bi moral pridigati okrog, kako se to ne sme delati, a to ni moja naloga. Jaz moram pisati o lepem in tudi nelepem iz preteklosti, o tistem, kar je naše, in o tistem, kar dela življenje pri nas drugačno in lepo. Če pa sodobni človek ne ve, kje živi, če ne ve, kaj in kdo je, se bo to poznalo tudi v naravi in prostoru, v katerem živi; o tem bom čez leta pisal, drugi bodo pisali," je rekel Andrej. "Upajmo, da ti ne bo potrebno pisati samo o aluminijastih vratih in asfaltiranih borjačih!" sem rekel.

"Poglejta, še enkrat poglejta to," je rekel Marko, ki je dobesedno užival ob pogledu na staro hišno pročelje, na staro streho in na cipreso v ozadju. Midva z Andrejem tudi.

OPTIMISTIČNO POROČILO O VKLJUČEVANJU V EU

POSTOPNO UKINJANJE BREZCARINSKIH TRGOVIN

MARJAN DROBEŽ

Uvedba novega davka na dodano vrednost (DDV) ni povzročila splošnega porasta cen, s čimer so bila uresničena zagotovila vlade in finančnega ministrstva. Podjetja, trgovine, javne ustanove in drugi zavezanci nove oblike obdavčitve bodo sicer morali v mnogih primerih plačevati večje obveznosti kot pred uvedbo novega davka, toda so se predvsem zaradi velike konkurence na tržiščih blaga in storitev odrekli večjim podražitvam. Vendarle pa sta morala proti nekaterim poizkusom neupravičenega dviga cen posredovati vlada in tržna inspekcija.

Z novim davčnim sistemom je Slovenija izpolnila pomembno zahtevo EZ, česar v Bruslju zagotovo niso spregledali. Nasploh si vlada zelo prizadeva pospešiti priprave za sprejem v EZ. Konec junija je evropski komisiji poslala novo poročilo o izpolnjevanju zahtev Bruslja, iz katerega izhaja, da je Slovenija dosegla preobrat v hitrosti in obsežno-

sti priprav in sprejemanja zakonov, zaradi česar bo do konca leta 2000 pripravljena na vstop v EZ. V poročilu je zapisano, da je bilo v prvem polletju tega leta sprejetih 42 novih zakonov, ki so v skladu z normami oz. merili EZ, od skupaj 84 zakonov, ki naj bi jih sprejeli letos. Državni zbor bo v mesecu juliju dve izredni zasedanji namenil obravnavi oz. sprejemu "evropsko" naravnanih zakonov, po potrebi pa bo takšne izredne seje imel tudi v naslednjih mesecih. Glede vključevanja v EZ pa Slovenija še ni napredovala pri privatizaciji bank in zavarovalnic in tudi ne pri reformah v kmetijstvu.

Poseben problem pomenijo brezcarinske prodajalnice. Evropska komisija pridruženim sporazum s Slovenijo tolmači tako, da bi morali brezcarinske prodajalnice zapreti najkasneje do 1. julija letos, v Sloveniji pa določila pojmujejo kot obveznost, da bo brezcarinske prodajalnice potrebno preoblikovati oz. zapreti do leta 2003, ko naj bi bila Slovenija sprejeta v EZ.

ŠE ZMERAJ VELIKI NAKUPI SLOVENCEV V ITALIJI IN AVSTRIJI

Slovenska vlada pričakuje, da bo o usodi brezcarinskih prodajalnic vendarle kmalu dosegla sporazum z EZ. Pri tem poudarja, da so vsi njeni ukrepi usmerjeni v postopno ukinitje omenjenih trgovin. V državnem proračunu za letošnje leto je predvidenih 160 tisoč evrov, namenjenih za postopno preobrazbo prostocarskih prodajalnic. Sicer pa se privlačnost nakupov v le-teh zmanjšuje. Od 1. julija dalje, ko sta bila uvedena davek na dodano vrednost in trošarina, je treba slednjo plačevati tudi v brezcarinskih prodajalnicah. Od tobačnih izdelkov je treba plačevati 60% trošarine, ki je predpisana za te izdelke na notranjem trgu, od alkohola in alkoholnih pijač pa 90% od predpisane. Ti dve blagovni skupini predstavljata med 75 in 80% celotne prodaje v prostocarskih prodajalnicah.

V sklop nakupov ob mejah z Italijo in Avstrijo pa ne spadajo samo posli v brezcarinskih prodajalnicah in drugi na-

kupi prebivalcev z obmejnih območij obeh sosednjih držav v Sloveniji, temveč tudi posamični nakupi iz Slovenije v Italiji in Avstriji. Podatki iz uradnega vira, t.j. z Inštituta za ekonomska raziskovanja v Ljubljani, pravijo, da za te nakupe v sosednjih dveh državah Slovenci porabijo kar okoli 1,5 milijarde evrov letno, to pa je blizu 287 milijard tolarjev oz. 2,9 milijard lir. Ti nakupi so najbrž večji od prodaje blaga tujcem v slovenskih brezcarinskih prodajalnicah.

Sicer je priznanje Sloveniji za njene napore pri vključevanju v EZ v intervjuju, objavljenem v zadnji številki *Evrobilitena*, ki ga izdajata Urad slovenske vlade za informiranje in Služba vlade za evropske zadeve, izrekel tudi Jaime Garcia-Lombardero, glavni pogajalec Evropske komisije s Slovenijo. Dejal je tudi naslednje: "V primerjavi z lanskim letom, ko je komisija kritizirala Slovenijo zaradi prepočasne napredovanja na poti v EZ, so razmere sedaj povsem spremenjene. Pomembno je, da ohranite sedanji ritem priprave, ali ga celo pospešite. Odločno pa lahko zatrdim, da prilaganje Slovenije evropski zakonodaji zdaj poteka nad vse spodobudno."

IZJAVA KOMISIJE PRAVIČNOST IN MIR

ZA VEČJO VERODOSTOJNOST

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci je objavila izjavo, v kateri obravnava stanje slovenske države. Predsednik komisije dr. Anton Stres je na državni televiziji izjavil, da pomeni izjava nekakšen odziv oz. dopolnilo k nedavnemu praznovanju dneva slovenske državnosti. Komisija ugotavlja, da so razmere, ki jih Slovenija doživlja devet let po prvih demokratičnih volitvah in osem let po vzpostavitvi samostojne in suverene države na nekaterih bistvenih državotvornih področjih, zaskrbljujoče. Številne temeljne ustanove demokratične države izgublajo ugled in verodostojnost. Nekateri konkretni primeri so v zadnjem času še dodatno zostrili te razmere.

1. Dogaňanja na notranjem ministrstvu v zvezi z afero Vič-Holmec so ustvarila vtis in utemeljen sum, da nekateri visoki funkcionarji zlorabljajo državne institucije, katerih namen je varnost države in državljanov, za svoje strankarske interese in obračunavanje s političnimi tekmeči. Če se ta sum potrdi, morajo funkcionarji, ki so za to odgovorni, zaradi razsežnosti zlorabe pooblastil in s tem ogrožanja demokratične ureditve zapustiti položaje.

2. V javnosti velja, da je v procesu privatizacije prišlo do hudih kriminalnih dejanj in oškodovanja državnega premoženja, državljani pa že predolgo čakamo, da sodstvo vzpostavi zakonitost in pravičnost. Zadnje personalne spremembe v nekaterih pravosodnih institucijah vzbujajo zaskrbljenost glede izpolnjevanja zakonskih in ustavnih zahtev, avtonomije ter učinkovitosti njihovega delovanja. Dejstvo je, da so personalne zamenjave povzročile drugačno obravnavanje številnih problematičnih zadev, kar vzbuja dvom o avtonomnosti teh organov. Komisija Pravičnost in mir pri SSK zato podpira vse, ki si v pravosodju prizadevajo za dosledno ravnanje v skladu z ustavo in zakoni in za sankcioniranje vseh kaznivih dejanj, posebno pa za razčiščenje velikih afer, zaradi katerih se med državljani vzbujajo dvom o učinkovitosti našega pravosodja.

3. Zavlčevanje pri spremembi volilne zakonodaje v smislu dvokrogne večinskega volilnega sistema, ki so ga slovenske državljanke in državljani izglasovali na referendumu, kot je to v svoji odločbi potrdilo ustavno sodišče republike Slovenije, dobro leto pred volitvami vzpostavlja nevarnost ustavne krize. Poslanci oz. politične stranke, ki niso pripravljene ustrezno spremeniti volilne zakonodaje, ravnajo v nasprotju z načelom demokratičnosti in v nasprotju z ustavnopravnim redom republike Slovenije. Svoje predstavniške vloge nimajo pravice povzdiguovati nad neposredno izraženo voljo ljudi. Komisija Pravičnost in mir pri SSK od parlamentarnih strank zahte-

va, da pravočasno sprejmejo takšno volilno zakonodajo, ki bo odražala referendumsko odločitev slovenskih državljanov, večinsko izpričano javno mnenje o volilnih sistemih in ne nazadnje spoštovala odločbo ustavnega sodišča republike Slovenije.

4. Nekateri vse bolj odkrito napadajo politični pluralizem in legitimno različnost političnih opcij, ki se izražata v alternativnih pogledih na številna odprta vprašanja slovenske tranzicije. Diskreditiranje političnega pluralizma veje iz javnih glasil in celo z najvišjega vrha države. To je nedopustna žalitev demokratične kulture državljanov in dejansko napad na ustavno ureditev republike Slovenije. Za tem cenanim agitiranjem je mogoče razbrati željo po vnovični vzpostavitvi enotnosti oblasti, kakršno smo poznali v časih totalitarne komunizma. Toda OF-arska in SZDL-jevska paradigma enotnosti vseh pod vodstvom ene avantgardne elite je stvar preteklosti in je nezdržljiva z demokracijo in z ustavo zajamčenim političnim pluralizmom.

5. Komisija Pravičnost in mir pri SSK je prepričana, da bi bile te in druge nenormalnosti v slovenskem političnem življenju dosti hitreje odpravljene, če bi bil pritisk javnosti na organe raznih več oblasti učinkovitejši. Ker pa resnične medijske pluralnosti na Slovenskem ni, javna glasila - predvsem časopisi - ne izvajajo kritične vloge do oblasti in njenih stranpoti. Tako tudi civilna družba nima ustreznih možnosti, da bi vplivala na utrjevanje in razvoj demokracije.

6. Ker te nenormalnosti v moralnem in pravnem pomenu besede niso razrešene v duhu pravne države in demokratične kulture, obstaja velika nevarnost, da bodo državljani postali politično apatični in razočarani nad novo demokratično ureditvijo. Ozračje splošnega malodušja in črnoglednosti pa je za obstoj demokratične kulture najbolj nevarno, saj odtujuje oblast od državljanov in s tem ogroža bistvo demokracije. Formalno demokratična oblast se tako dejansko spreminja v oligarhično.

Gre za same moralne temelje demokratične ureditve, kot so spoštovanje dostojanstva vsake človeške osebe, pravičnost, poštenje in soodgovornost vseh državljanov za skupno dobro. Zato komisija Pravičnost in mir pričakuje, da bodo nosilci oblasti delovali dosledno v skladu z zahtevami demokratične kulture in pri svojem delu spoštovali ustavnopravni red. Tako bodo najučinkoviteje prispevali, da državljani utrdimo zaupanje v institucije slovenske države. Komisija zato spodbuja državljane in državljanke, da ohranjajo svojo zavzetost za skupno dobro, se zanimajo za politično življenje in se vanj odgovorno vključujejo.

13
ČETRTEK
8. JULIJA
1999

PROTI SIROMAŠENJU VLOGE NOVE GORICE

Na občnem zboru Forum za Goriško, ki deluje kot Združenje za preporod Goriške, je predsednik Rudi Šimac ponovil kritike na račun siromašenja Nove Gorice, kar naj bi bila posledica umetnega razkosanja urbane celote in odtrganja ustanov pokrajinskega značaja od mestnega središča. Menil je, da Forum za Goriško ni dosegel vseh zelenih učinkov "spričo celotnega položaja v državi, ob strankarskih nasprotjih, razdrobljenosti in zaradi zdrharstva, ki hromijo učinkovitost v vsej Sloveniji".

Šimac je svoje trditve ponazoril s primerom ustanovitve občine Šempeter-Vrtojba, kar da je povzročilo razkosanje urbane celote in odtrganja ustanov pokrajinskega značaja (očitno je mislil na Splošno bolnišnico v Šempetru pri Gorici) od mestnega središča. "Pri tem je treba poudariti, v primerjavi s spornim statusom mestne občine Koper, da je bila v Novi Gorici izpeljana politična diverzija proti volji večine Šempetrcv in proti ustavi republike Slovenije. Pri tem pa se politične stranke, bodisi leve kot tudi desne usmeritve, v parlamentu niso zavzele za Novo Gorico, s čimer so dokazale, da tudi vloge regij ne razumejo drugače, kakor skozi očala dnevne politike in ozkih strankarskih interesov, ki so v nasprotju s cilji in koristmi slovenskega naroda."

Predsednik je nadalje kritiziral dejstvo, da Nova kre-

ditna banka v Mariboru ni izpolnila obljube, da bo v Novi Gorici ustanovila svojo t.i. banko hčer. Dejal je, da "bo to vprašanje ostalo v prednostnem vrstnem redu Forum". Opozoril je, da so podobne pritisk kot banka doživljale tudi druge ustanove javnega značaja, zlasti Primorsko dramsko gledališče in Goriški muzej, nedavno pa se je potihoma preselila v Koper in Ljubljano tudi uprava družbe Telekom v Novi Gorici.

Forum za Goriško podpira ustanovitev Goriške škofijske v Novi Gorici. Šimac je opozoril, "da je nekdanja škofijska zaradi svoje obmejne lege imela ves čas prvo razredno politično vlogo na ozemlju, kjer živijo Slovenci, Furlani, Italijani in Nemci. Vseh okoli 200 let svojega delovanja je bila pomembna zlasti za Slovence ter je prispevala k njihovi uveljavitvi na tem obmejnem prostoru".

Rudi Šimac zaradi preobremenjenosti ni več kandidiral za mesto predsednika Forum za Goriško. Na občnem zboru so za novega predsednika izvolili Sergija Peljhana, nekdanjega ministra za kulturo in zdaj ravnatelj Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici. Peljhan je po izvolitvi dejal, "da si mora Forum za Goriško prizadevati za nastanek oz. ustanovitev Goriške pokrajine". Ena poglavitnih nalog Forum naj bi bila tudi pridobitev tretje slovenske univerze v Novi Gorici.

M.

PROMET OB MEJI

O PRENOSU BLAGA ČEZ MEJO

Z novim davkom za dodano vrednost so pravice tistih, ki s prepustnicami za malo-obmejni promet potujejo čez mejo, ostale nespremenjene. Videmski sporazum o tem prometu določa, da imetniki prepustnic ob vračanju iz Italije brez plačila carine ali drugih dajatev (mednje sodi tudi davek na dodano vrednost) lahko prinesejo blaga v vrednosti 50 tisoč tolarjev mesečno seveda le tistega za osebnorabo in lastno gospodinjstvo. Dosedanje ugodnosti torej ostajajo v veljavi, kar bo najbrž zanimalo tudi slovenske trgovce v krajih ob meji s Slovenijo.

Pri prehodu državne meje s potnimi listi pa so z uveljavitvijo davka na dodano vrednost nastale spremembe oz. nekatere omejitve. Vrednost blaga, ki ga slovenski državljani lahko prinesejo ali uvozijo iz tujine, ne da bi bilo zanj potrebno plačati carino in davek na dodano vrednost, znaša 16 tisoč tolarjev za vsako potovanje čez mejo. Potniki, stari nad 17 let, pa lahko poleg omenjene olajšave brez plačila carine in davka na dodano vrednost prinesejo iz tujine še 200 cigaret, 250 milimetrov (!) toaletne vode, liter žgane pijače in dva litra vina. Ne da bi bilo treba plačati trošarino, lahko ob vsakem prehodu državne meje prinesejo v Slovenijo še pol kg kave in 10 dkg čaja.

M.

KRATKE

PRESEDNIKA DVEH STRANK TUDI VODJI POSLANSKIH SKUPIN

Predsednika SDS in SKD, Janez Janša in Lojze Peterle, sta postala tudi vodji poslanskih skupin svojih strank v državnem zboru. O razlogih in pomenu njunih imenovanj vodstvi strank nista sporočili ničesar. Najbrž pa je treba imenovanji povezati z delovanjem parlamenta v obdobju do naslednjih državnozborskih volitev leta 2000. Stranki se bosta očitno v parlamentu poskusili čim bolj uveljaviti, da bi v okviru t.i. pomladanskega bloka uspeh tudi na parlamentarnih volitvah. Po napovedih Janeza Janše, Lojzeta Peterleta in Marjana Podobnika (iz SLS) naj bi omenjene tri stranke na volitvah v državni zbor prejele večino glasov.

S POMORSKO KARTO VEČJA VARNOST V SLOVENSKEM MORJU

Ministrstvo za promet in zveze je predstavilo prvo pomorsko karto Kopskega zaliva, ki so jo izdelali s sodelovanjem izvajalca hidrografskih meritev, družbo Navocean iz ZDA in izvajalca kartografskih del, Inštitutom za geodezijo in fotogrametrijo iz Ljubljane. Doslej so bile v rabi pomorske karte z zastarelimi podatki, ki so jo izdali v nekdanji Jugoslaviji. Z novo pomorsko karto se bo odločno povečala varnost plovbe na slovenskem morju. Pomorska karta Kopskega zaliva bo izšla tudi v angleški različici. V načrtu pa je tudi izdelava karte Piranskega zaliva in sodelovanju z Italijo in Hrvaško tudi pomorske karte Tržaškega zaliva.

JADRANSKA
KONFERENCAZA RAZVOJ
SREDNJE
EVROPE IN
DRŽAV OB
JADRANU

Srednja Evropa in njena naravna pot v svet, se pravi Jadransko morje oz. Donava s svojimi prevoznimi kanali, so bili protagonisti dvodnevnega Jadranske konference, ki je potekala v začetku julija v Trstu. Gre za široko zasnovano pobudo, ki ji botruje načrt Vision Planet in ki ga finančno podpira tudi EZ iz skladov Interreg. Za izvedbo pa so poklicane Nemčija, Avstrija in Italija. Srečanje so organizirale same Evropska komisija, italijansko ministrstvo za javna dela, deželna uprava F-Jk in tržaško vseučilišče. Načrt naj bi povezal 17 držav, ki obsegajo poldrugi milijon km² površine in skupno štejejo 187 milijonov prebivalcev. Gre za področje, ki je z družbenega in gospodarskega vidika raznoliko, saj so npr. Dunaj s svojim zaledjem ali dežela Baden-Württemberg, Bavarska in dežela Veneto najbolj bogate in razvite v evropskem merilu, po drugi strani pa so Kosovo, Albanija in Makedonija najrevnejše države na celini.

Predstavnik omenjenih institucij in izvedenci raznih strokovnih pripravi nekakšen politični dokument, v katerem so navedli razloge in cilje, ki si jih postavljajo, da bi jih dosegli s sistematičnim in organiziranim sodelovanjem med državami Srednje Evrope, jadranskega območja, Podonavja in Jugovzhodne Evrope. Gre za zelo raznolike možnosti sodelovanja na področju prevozov in prometnih zvez, kulture in ohranjanja naravnega okolja. Z nadaljnimi pogovori in podrobnimi načrti naj bi postopoma povezovali države in ljudi omenjenega področja. Načrt ima po končani vojni na Balkanu še posebno vrednost; tudi zato se Evropska komisija zelo zavzema, da bi stopil v operativno fazo.

NOVA KLVANICA
NA PROSEKU

Novi higiensko-sanitarni predpisi, ki jih je po naročilu EZ sprejela tudi Italija, natančno določajo tudi postopke za zakol in predelavo mesa domačih živali. Klavnice, ki ne odgovarjajo novim predpisom, ne morejo več obratovati. Mladi podjetnik Egon Emili se je zato odločil in preuredil družinsko klavnico pri Božjem polju pri Proseku, da je povsem v skladu s predpisi. Investicija znaša približno 800 milijonov lir. Gre za veliko pridobitev za mesarje in tudi kmete, zlasti tiste, ki imajo kmečke turizme oz. osmice, saj brez potrebne dokumentacije o zakolu živine in predelavi mesa v skladu s pravili ne morejo prodajati domače slanine in hrane iz mesa.

NASVETI ZA ZDRAVO PREHRANJEVANJE (1)

KRIMINALKA Z DIOKsinOM:
KONEC ALI NADALJEVANJE?

DANILO ČOTAR

ČRNA KRONIKA
S KOKOŠMI

Zgodba o belgijskem dioksinu je obkročila ves svet, saj so se časniki pred nekaj tedni o njej razpisali. Zadevo le na kratko obnovim. Že meseca februarja so v nekaterih belgijskih farmah opazili čudne bolezenske motnje pri kokoših. Ker težave niso prenehale, se je ena od kmetij obrnila na živinozdravniški zavod s prošnjo za poglobljene analize. Meseca marca so izvidi pokazali, da je za motnje kriva maščoba, ki je v krmi. Komaj proti koncu aprila so ugotovili, da kokoši cepajo zaradi dioksina, ki je v tej maščobi. Ministrstvo je odredilo, naj preiskovalci zasledijo, od kod prihaja krma in komu je bila oddana. Izkazalo se je, da je izdelovalec onesnažene maščobe industrijski obrat Verkest v flamskem delu Belgije in da je to maščobo že odposlal enajstim podjetjem, ki pripravljajo mešanice za pitanje perutnine in drugih domačih živali. Devet obratov je bilo v Belgiji, eden v Franciji in eden na Holandskem. Ta podjetja so že razdelila strupeno krmo posameznim kmetijam in šele ob koncu meseca maja so preiskovalci ugotovili, katerim. Širjenje strupa so končno zaustavili, vendar z veliko zamudo. Še zdaj se vlečejo razprave, ali je podjetje Verkest vedelo, da je maščoba v enem od velikih zbiralnikov onesnažena. Vse kaže, da so odgovorni pri podjetju za to vedeli, a so maščobo vseeno poslali na

trg. Neodgovornost enega samega podjetja je povzročila ogromno škodo v vseh državah Evropske zveze in predvsem tistim živinorejcem, ki delajo pošteno. Oba ravnatelja podjetja Verkest sta bila aretirana. Prve dni junija sta odstopila belgijska ministra za kmetijstvo in za zdravstvo. Podjetje Verkest je zdaj v preiskavi zaradi tega početja in še zaradi drugih nepravilnosti.

KDO JE KRIVCEV?

Sredstva javnega obveščanja so dala veliko važnost škandalu v Belgiji. Časnikarji očitno poudarjajo tiste stvari, na katere so bralci občutljivi, in dobro vemo, da so ljudje v zadnjih letih postali zelo občutljivi na vprašanje prehrane. Pri nas na zahodu ne trpimo več lakote, zato pa smo svojo skrb malo preusmerili. Skrbi nas, ali je hrana zdrava in neoporečna, in pri hrani živalskega izvora smo se začeli tudi zanimati, kako rejci ravnajo z živalmi. Razni škandali so le poglobili nezaupanje ljudi do intenzivne živinoreje, v kateri naj bi rejci bili pravi mučitelji živali iz samega pohlepa po večjih zaslužkih. Zato v takih zadevah, kot je tale belgijska, postane iskanje krivcev naravnost zagrizeno.

V najbolj vročih dneh kokošjega škandala so se vsi spraševali in ugibali, odkod je dioksин prišel v maščobo, predelano v podjetju Verkest. Domnev je bilo veliko in tudi takih, ki bi jih lahko spletli v domiselne kriminalke. Sum, da je med predelavo nekje uhajalo strojno olje in onesnažilo maščobo, je veljal za naj-

preprostejšo razlago, ki je gotovo preverena za ljubitelje kriminalke. Nekateri so raje branili domnevo, da je nesreča posledica sabotaže, ki so jo s kriminalnim podvigom izvedli tekmeči na škodo podjetja Verkest. Drugi so šli po razlago še dlje. Dioksин naj bi imel izvor v rastlinskih maščobah, ki naj bi jih podjetje uvozilo iz Vietnamske vojske, ko so Američani v boju proti partizanom uporabljali velike količine strupov za uničevanje džungle. Še bolj tvegana je domneva, da so sabotažo naročile ZDA. S tem bi Evropsko zvezo kaznovali, ker ne dopušča uvoza ameriškega mesa, za katerega tamkajšnji rejci uporabljajo hormone, ki so pri nas prepovedani. V tem dolgoletnem sporu je mednarodno razsodišče dalo prav Ameriki, a Evropa se še naprej izmika in noče tega mesa uvažati. Evropsko meso je prav zaradi prepovedi hormonov na svetovnem trgu bolj cenjeno, Amerika pa zaradi prepovedi uvoza v Evropo trpi znatno škodo. Po tej logiki je torej nesreča v Belgiji sad ameriškega naklepa, da spravi na kolena evropsko živinorejo. Morda je to fantapolitika, sumljivo pa je dejstvo, da se je nesreča zgodila prav pri kokošjereji. To področje je namreč v zadnjih letih doživelo razmah, ker so mnogi potrošniki zaradi strahu pred boleznijo norih krav zamenjali govedino s perutnino. Povezave so pomenljive, zato tudi fantastičnih razlag ne gre kar tako zavračati.

— DALJE

ITALIJANSKO PRAVO

OBDAVČENJE
NEPREMIČNIN PO
ZAKONU 133/99 (2)

DAMJAN HLEDE

2) Pooblastila vladi. Vlada ima devet mesecev časa, da uvede racionalizacijo nepremičniškega obdavčitvenega sistema in da se izogne (davkoplačevalcem v korist) neobhodnemu povišanju davčnega bremena, ki ga bodo povzročile nove katastrske cennitve. Kriteriji, ki se jih bo moral državni izvršilni organ držati, so naslednji:

a) Davki na dohodek Irpef. Davkoplačevalcu bo treba dati možnost izbiranja med dve oblikama obdavčenja. Prvi obdavčitveni mehanizem bo predstavljala aplikacija fiksne davčne mere. Tako bodo dohodki zgradb, razen tistih, ki so vključeni v dohodek podjetja, podvrženi fiksni davčni meri, predvideni za prvo dohodkovno skupino, ki je sedaj določena v višini devetnajst odstotkov. Alternativno bo davkoplačevalec lahko izbral, da dohodek svojih zgradb v celoti vključi med svoje skupne dohodke, ki bodo v celoti obdavčeni po sedaj veljavnem sistemu. To bo povzročilo neko spremembo odbitka od dohodka, ki je predviden za prvo stanovanje in za njegove pritlikline. Vlada bo morala poskrbeti tudi za uvedbo posebnih olajšav za nižje dohodke in za nepremičnino, ki je namenjena prvemu stanovanju.

b) Davek lci. Prav tako bo morala vlada v roku devetih mesecev z zakonom uvesti nove najnižje in najvišje davčne mere za občinski davek na nepremičnino (lci). Tudi v tem primeru je cilj prilagoditev reviziji katastrskih ceni-

tev. Davčne mere lci bodo morale biti spremenjene zato, da bo zagotovljen isti celotni državni prihodek.

c) Odbitek Irpef za prvo stanovanje v najemu. Zakon št. 431 z dne 9. decembra 1998, ki je reformiral zakonodajo o najemih stanovanj, je predvidel uvedbo posebnega odbitka Irpef za najemnike z nizkim osebnim dohodom, ki so sklenili najemniško pogodbo za prvo stanovanje. Glede na to olajšavo je zakon 133/99 določil zgolj nekatere splošne smernice v zvezi s kategorijami najemnikov, ki naj bi jim olajšava pristojala. Pooblastil pa je vlado, naj v roku štirih mesecev z zakonom preloži že na davčno leto 1999 odbitek Irpef za najemnike, katerega uvedba je bila v začetku predvidena le z davčnim letom 2000.

Zakon 133/99 poleg tega poverja vladi uvedbo še drugih novosti, ki naj bi s prejšnjimi prispevali k temeljiti reformi nepremičniškega obdavčitvenega sistema. Med temi je na primer zelo splošno pooblastilo k spremembi davkov na prenose nepremičnin preko aplikacije znižanih vrednosti, da bi se izognili povišanju davčnega bremena. Treba pa je povedati, da vse, kar predvideva člen 18 zakona 133/99, ne daje občutka neke resne volje ter jasne in odločne namere za uresničljive spremembe nepremičniškega obdavčitvenega sistema, saj pomembne odločitve le predstavlja na nove kasnejše zakonske ukrepe.

— KONEC

MEDNARODNI OPERATERJI SDGZ
PRI ODBORNIKU DRESSIJU

ODPRTI PROBLEMI

Zastopstvo Slovenskega deželnekega gospodarskega združenja se je v sredo, 30. junija, sestalo v deželni svetovi z deželnim odbornikom za trgovino Sergiom Dressijem. Predsednik SDGZ Robert Vidoni, predsednik mednarodnih operaterjev Edi Ferluga in ravnatelj Vojko Kocjančič so prikazali, kako so posledice nedavnega konflikta hudobno prizadele včlanjena podjetja, tradicionalno prisotna na balkanskih tržiščih.

Združenje je izvedlo anketo med prizadetimi člani (mednarodna trgovina, prevozi in špediterstvo) o posledicah vojne in poslalo prve podatke na posebni urad, ki ga je vlada namestila pri sedežu zavoda ICE v Bariju. Podatki jasno kažejo na pravo zamrznitev poslov v medvojnem in povojnem obdobju in vse posledične protiudarce, od zau-

stavljenih plačil do krčenja prometa in odnosnega zmanjšanja delovne sile.

Odbornik Dressi je zagotovil podporo deželne uprave, ki je ustanovila posebno opazovalnico za preučitev negativnih posledic na podjetja F-Jk; prav tako je izrazil lastno pripravljenost za posredovanje pri organih ministrtva za zunanjo trgovino. Dežela namerava preveriti možnost poseganja pristojnih deželnih finančnih institucij v podporo prizadetih podjetij, saj se zaveda dejstva, da bodo prav te zaradi poznavanja trgov lahko dale dragocen doprinos k uveljavitvi italijanskega gospodarstva pri povojni obnovi balkanskega območja. Na srečanju so se dotaknili še drugih vprašanj, zlasti deželne reforme trgovinskega sektorja in vključitve Slovenije v Evropsko zvezo.

SGZ GORICA / POROČILO SEJE ODBORA
ZUNANJE TRGOVINSKE SEKCIJEZANIMIVE POBUDE
ZA PODJETNIKE

Pred nekaj dnevi se je sestal odbor zunanje trgovinske sekcije. Pod vodstvom načelnika Igorja Černica so razpravljali o načrtih in konkretnih pobudah za operaterje zunanje trgovine. Dogovorili so se, da bodo skušali pripraviti stran na internetu, ki bi reklamizirala podjetja import-export. Poleg tega bi stran vsebovala tudi seznam izvedencev za posamezne gospodarske dejavnosti in poznavalcev razmer na ozemlju Jugoslavije oz. Srbije, Kosova, Črne gore in Makedonije.

Na seji je prišlo tudi do predloga, da se zaprosi za sprejem pri ministru za zunanjo trgovino, da se mu posreduje nekaj rešitev glede obnove Srbije in Kosova.

Gost večera je bil g. Janez Grašič, član Švicarsko-slovenske mešane gospodarske zbornice. Grašič je prisotnim

obrazilo delovanje zbornice, ki ima pod okriljem švicarskega ministrstva za gospodarstvo med ostalim namen, da prek slovenskega gospodarstva in skupaj z njim pomaga švicarskim podjetjem, da nastopajo na tržiščih Vzhodne Evrope. Grašič je zadolžen, da vključi v dejavnost mešane zbornice tudi gospodarstvo iz zamejstva (Italije, Avstrije in kasneje tudi Madžarske). Člani zunanjetrgovinske sekcije SGZ imajo možnost postati člani mešane zbornice. Grašič je predlagal ustanovitev pola managementa, ki bi promoviral dejavnosti podjetnikov članov in razvijal sodelovanje.

V diskusiji je prišlo do konkretnega predloga, da bi promovirali briška vina v nekaterih švicarskih restavracijah visoke kategorije.

FURLANIJA-JULIJSKA
KRAJINA: NOVA
PRAVILNIK ZA
POSJILA KMETOM

Deželna vlada Furlanije-Juljske krajine je pred nekaj dnevi sprejela predlog odbornika za kmetijstvo Giorgio Venier Romana in odobrila nov pravilnik, ki bo omogočal kmetom, da v bankah, pri katerih so najeli posojila za izboljšavo ali širjenje posesti, dosežejo nižje obrestne mere. Ta popravek bo deželna vlada vstavila v dopolnilni finančni zakon. Gre za pomembno novost, ki bo v korist samim kmetom, saj jih bo dolg manj bremenil, a tudi deželni upravi, ki bo tako krila nižjo razliko, kot bi jo sicer na osnovi prejšnjih odlokov o sodelovanju dežele Furlanije-Juljske krajine pri delnem kritju kmetijskih posojil.

Deželna uprava bo tudi finančno podprla kmetije, ki se delujejo na naravi pripravljen in biološko-kompatibilen način. Obenem pa bo omogočila tudi izobraževanje vseh, ki bi radi delovali v tem smislu.

ODBOJKA, ŠPORT TRETJEGA TISOČLETJA

IGOR COTIČ

Zoran Jerončič (na sliki), doma iz Liga nad Kanalom, sodi v krog najboljših slovenskih odbojkarjskih strokovnjakov in je zelo znan bodisi v Sloveniji, kjer je pred leti treniral žensko državno reprezentanco, kot v zamejstvu, saj je v vlogi trenerja vodil ženske ekipe Olympie, Sokola in Vala. V uvodu letošnje sezone je sedel na klopi B2 ligaša iz Manzana, po prekinitvi pogodbe s tem športnim društvom pa je prve dni decembra prestopil k članski moški ekipi OK Val, s katero je v prvenstvu C lige dosegel odlično tretje mesto. Poleg tega, da deli trenerska navodila na odbojkarjskih igriščih, tudi rad zasuka pero in poroča o odbojkarjskih rezultatih v športnem dnevniku *Ekpa*, sodeluje pri športni rubriki na radiu Robin in ne nazadnje komentira odbojkarjske tekme državnih reprezentanc na televizijski mreži Slovenija 2, tako da je njegova športna izkaznica res zelo bogata.

Kateri je vaš največji uspeh na dosedanji trenerski poti?

S slovensko žensko državno reprezentanco mi je uspelo osvojiti deveto mesto na Spring's Cup (evropski turnir), ki je potekal leta 1996 v Brnu na Češkem, kar predstavlja največji uspeh v zgodovini slovenske ženske odbojke. Lepa zadoščenja sem dosegel tudi s kadetinjami in mladinkami državne reprezentance na kvalifikacijah v Turčiji.

Kako ocenjujete potek letošnjega prvenstva?

Po kratki, a zanimivi izkušnji s profesionalnim svetom v Manzanu so me povabili k OKVal in to, ko je bilo prvenstvo v polnem teku. S to ekipo, ki jo sestavlja zmes izkušnih in mlajših igralcev, smo se uvrstili v ožji vrh C lige. Odlično smo igrali v drugem delu prvenstva, saj smo premagali v gosteh takrat vodilni Il Pozzo in s tem odprli Slogi pot do napredovanja. Zelo sem zadovoljen z delom in pristopom svojih igralcev, tako da je moja končna ocena vsakega izmed njih zelo dobra.

Kako so se mlajši igralci vključili v ekipo?

Velika pozornost, ki jo pri OKVal namenjajo mladinskemu sektorju, se dobro obrestuje. Po začetni negotovosti so mlade sile postale sestavni del prve šesterke in v dobri meri pripomogle k uspehom moštva.

Preizkusili ste profesionalni svet. Kakšne so razlike med profesionalnostjo in amaterstvom?

V Manzanu sem imel možnost trenirati igralke, ki so

nastopale v A-2 ligi in se boljše seznaniti z njihovim pristopom do dela in športnega življenja. V profesionalnem okolju je pomembna vsaka malenkost.

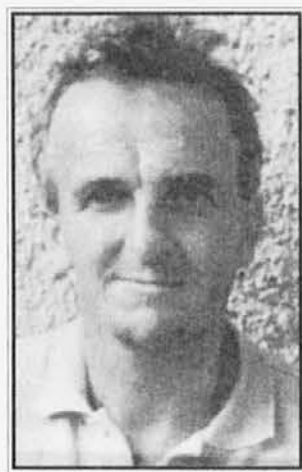
Kakšne so razlike med goriško in novogoriško športno stvarnostjo?

V Sloveniji začenjajo profesorji telesne vzgoje zbirati podatke o otroških zmogljivostih že v prvih šolskih letih in s tem nadaljujejo vse do petnajstega leta. Sistematični pregled športnih dosežkov pri mladih pripomore k temu, da je mogoče zgodaj odkrivati talentirane športnike, ki se lahko že v mladih letih usmerijo v njim najbolj priljubljene panoge. Druga razlika je v tem, da se novogoriška mladinina v večji meri osredotoča na izbrano športno dejavnost, medtem ko se mladi zamejci ukvarjajo obenem s številnimi športi, kar zahteva od njih seveda veliko truda in energij. Mogoče igra pri tem odločilno vlogo dejstvo, da je v primerjavi z zamejsko mladino konkurenčna pot Novogoričanov do državne reprezentance krajša.

Pogled na goriško športno dejavnost...

Goriška društva so zelo aktivna, njihova šibka točka pa je v organizacijski strukturi, saj sloni društveno delovanje na ramenih posameznih zaposlenjakov, ki so zaradi vloženega napora vredni občudovanja.

Glede združevanja v zamejstvu bi poudaril dejstvo, da ima lahko to, poleg poziti-

vne tudi negativno plat, saj združitev moči večkrat ošibi delovanje manjših društev in privede do ukinitve let-teh. Dodal bi, da so tudi derbiji zelo koristni, ker pripomorejo k večjemu zanimanju za odbojkarjsko panogo. Nedvomno pa bo treba v goriških društvih usmeriti več moči v organizacijske kadre in v delovanje mladinskih ekip.

Kako ocenjujete mladinske ekipe OK Val?

Ekipo U16 sestavlja skupina perspektivnih dečkov, ki bodo postali dobri odbojkarji, če bodo nadaljevali z vztrajnim delom. Še bolj me presepeča združeno moštvo, ki nastopa v prvenstvu U14. Gre za zelo dobro generacijo mladih, kar predstavlja bogat rezervoar za goriško odbojko.

Kakšni so vaši načrti za prihodnjo sezono?

Fantje članske ekipe so me navdušili, zato mislim, da bom sedel na Valovi trener-

ski klopi tudi v prihodnjem prvenstvu.

Udeležujete se številnih seminarjev, ste v stiku s trenerji svetovnega kova...

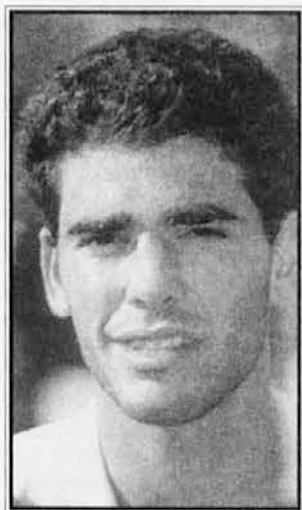
Najbolj mi je živo v spominu srečanje s trenerjem ameriške reprezentance Dugom Billom, ki sem ga spoznal leta 1994 na seminarju v Pragi. To je bila priložnost, da sem se obogatil z izkušnjami enega največjih svetovnih trenerjev. Med dolgoletnim treniranjem sem spoznal tudi Prandija, Bsettija, Pittero, Skibo, Jankoviča... Opazil sem, da je skupna točka vseh velikih trenerjev njihova velika preprostost.

Katere nasvete bi dali mladim, ki želijo prerasti v dobre odbojkarje?

Tisti, ki se ukvarjajo z odbojko, morajo na začetku v primerjavi z vrstniki drugih športnih panog premostiti več težav. Petletnemu otroku bo lažje brcati ali voditi žogo v tla, kot pa jo držati v zraku, zato mladim svetujem, naj vztrajajo kljub začetnim težavam. Pred kratkim sem med vrsticami nekega časopisa zasledil, da bo prav odbojka šport tretjega tisočletja, saj gre za miroljuben šport in je prav zaradi tega več kot dobrodošel v svetu, ki je žal poln vojn in sporov. Osnovni pogoj za odbojkarjsko rast mladih je predvsem dobra volja, saj le z njo dosežejo potrebno tehnično znanje in zakorakajo v odbojkarjski svet, kateremu ostanejo kasneje dolgo zvesti.

TENIS

SAMPRAS ŽIVA LEGENDA

risto milijonov lir, medtem ko je s ponedeljkom, 5. t.m., Kid, kot radi imenujejo Agassija, postal prvi na svetovni lestvici ATP, drugi je Rafter, tretji pa Sampras, ki je tako osvojil že svoj dvanaesti grand slam turnir in je tako dohitel legendarnega Roya Emersona. Ker ima dolgočasno mirni Američan grškega porekla hladno kri, dobre mišice in komaj 28 let, bo najbrž postal živa teniška legenda in človek z največ grand slam turnirji vseh časov.

Pete Sampras je v nedeljo zvečer na plesu prvakov v smokingu zaplesal s svojo rojakinjo Lindsay Davenport, ki se je pred finalom upravičeno jezila na časnike, ki da ji ne posvečajo dovolj pozornosti; izvedeli pa smo tudi to, da za ples ni imela prave obleke. Kako bi ji časniki posvečali več pozornosti, ko pa je Kurnikova dosti lep-

ša, Hinginsova v krizi, ki je polfinalistka Lučićeva mlajša in obetavnější, ko pa se je izvedelo, da je njena nasprotnica v polfinalu Alexandra Stevenson izvenzakonska hčerka slovitega košarkaša Dr. J-ja, ki smo ga drugače poznali tudi pod pravim imenom Julius Erwing?! Po tej mali medijski bombi - da je Alexandrin oče, je potrdil sam Dr. J, zgledno, da je tudi skrbel za mamo in malo Alexandro - sta Steffi Graf in simpatično okrogla Lindsay le zaigrali finale in Američanka je v njem osvojila svoj drugi grand slam turnir, zmagi pri posameznikah pa je dodala še zmago v ženskem paru. Železna Steffi pa je povedala, da se bo upokojila in uživala nabrani denar, gledala pa bo lahko tudi vseh dvaindvajset osvojenih pokalov na grand slam turnirjih.

ZUT

ŠPORTNI VEČERI NA GORIŠKEM

Želja po premagovanju ovir in preseganju meja je privedla do organizacije nove pomembne športne prireditve *HITenniscup Go&Go '99*. Turnir na peščenih igriščih v Novi Gorici in Gorici od 19. do 28. junija je bil vključen v WTA ITF women's circuit '99 in je veljal za svetovno žensko teniško lestvico. Nagradni sklad, 25.000 ameriških dolarjev, je privabil nad sto igralic iz različnih držav, ki so prikazale tehnično in tekmovalno bogat tenis. Pokroviteljstvo mednarodnega turnirja so si prevzeli Evropski parlament, ministrstvi za zunanje zadeve Slovenije in Italije, goriška pokrajina, občini Nova Gorica in Gorica. Glavni sponzor pa je bil HIT CASINOS. Organizatorji so popestrili turnir s predavanji za trenerje, tečajem za začetnike, teniškim srečanjem paraplegikov Slovenije in Italije ter vrsto zabavnih večerov. Zamisel čezmejne pobude predstavlja potrditev skupnih pogledov na razvoj.

Zmagovalka turnirja je bila 18-letna Rusinja Nataša Muškina, ki je v Gorici v velikem finalu pred številnim občinstvom nadigrala Španko Angeles Montolio s 6-1, 6-3. Finale dvojic pa je potekal na peščenem igrišču Teniškega kluba Gorica v središču Nove Gorice. Zmagali sta Španki Ramon-Riera, ki sta premagali Nemko Cocht in Argentinko Kranth s 7-5, 6-3.

Na trgu Battisti je v zadnjem tednu junija potekal še isti košarkarski turnir Dudi Krainer. Goriška podjetja (Mi-

nerva, Ottica Goriziana, Caffè Marocco, Fructal, Puatti/La Gioielleria, Sporting club, Bar Maxim in Goriziana Caffè) so za to priložnost sestavila moštva z igralci različnih košarkarskih klubov. Med temi je izstopal italijanski državni prvak Gianmarco Pozzocco. V soboto, 3. julija, je Minerva v finalnem srečanju za prvo mesto premagala ekipo Ottica Goriziana s 95:89. Ob zaključku turnirja so prireditelji nagradili Patrika Nanuta za najboljšega strelca treh točk, Maura Stramaglio za proste mete, Andrea Furlanija za zabijanje žog, za najboljšega strelca turnirja Roberta Premiera, Andrea Pecilija za najboljšega mladega igralca in Gianluco Gicomi za najboljšega igralca turnirja.

Drugi teden julija ponuja kar dva domača turnirja. V domu A. Budal v Štandrežu so si odborniki društva Župančič po odbojkarjskem in nogometnem turnirju na mivki zamislili še košarkarski turnir *Street basket 3 proti 3*. Pri tem turnirju, ki bo v večernih urah od 5. do 10. julija, sodeluje z domačim društvom še SZ Dom iz Gorice. Hkrati si bodo lahko ljubitelji malega nogometa ogledali moški turnir KD Danica na vrhu sv. Mihaela, kjer se bo pomerilo kar 15 ekip iz bližnje okolice.

Junjski in julijski večeri so bili za ljubitelje športa dokaj pestri, kljub temu pa so se nekateri Goričani podali na tekmanjanja tudi izven naše pokrajine, a o tem prihodnjic.

IC

KOŠARKA

PO ŠESTNAJSTIH LETIH ITALIJA SPET EVROPSKI PRVAK

Italijanska reprezentanca je po šestnajstih letih zopet postala evropski prvak v košarki. V velikem finalu evropskega košarkarskega prvenstva, ki je bil v soboto, 3. julija, v Parizu, je prepričljivo premagala Španijo, medtem ko se je na tretje mesto uvrstila reprezentanca Zvezne republike Jugoslavije, ki je v malem finalu premagala moštvo Francije.

Italijanska zmaga ni bila v finalni tekmi nikoli v dvomu, saj so Italijani boljši v vseh elementih igre, pokazali pa so tudi visoko mero požrtvovalnosti in borbenosti. "Azzurri", ki jih je vodil trener srbske narodnosti Bogdan Tanjević (nekdanji trener sarajevske Bosne, jugoslovanske reprezentance in tržaškega prvoličgaša), so solidno vodili skozi vso tekmo, le enkrat so se jim Španci približali, a je bilo vse. Kitalijanski zmagi pa je veliko prispeval tudi Slovenec Gregor Fučka, ki so ga ocenili za najboljšega igralca prvenstva.

Veliki favorit za zmago letošnjega evropskega prvenstva, se pravi Zvezna republika Jugoslavija, se je morala zadovoljiti le s tretjim mestom. Povedati pa je treba, da je jugoslovanska reprezentanca igrala na tem prvenstvu brez nekaterih ključnih igralcev (kot npr. Djordjevića ali Rebrače), ki so zaradi poškodb ostali doma. Brez kolajne pa so ostale tudi nekatere druge reprezentance, ki bi se lahko brez težav znašle na stopničkah, kot npr. Rusija ali Litva.

Na tem zelo izenačenem evropskem prvenstvu je veliko razočaranje doživela Slovenija, ki se lahko upravičeno jezi nase, saj je napravila edinstveno priložnost. V kvalifikacijah je namreč premagala npr. Španijo in s tem dokazala, da je boljša od sedanjih evropskih podprvakov, prodor v evropski košarkarski vrh pa si je napravila z zares nerodnimi porazi proti Jugoslaviji, Izraelu in Španiji.

15

ČETRTEK
8. JULIJA
1999

PREJELI SMO

PROTESTNO PISMO IZ FINSKE

Pozdrav iz daljne Finske od vašega verjetno edinega naročnika na Finskem.

Razočaran sem in užaljen, ker Novi glas še do danes ni našel prostora niti za novo, kaj šele kakšen intervju ob najnovejši knjigi dr. Jožka Šavlija Slovenski svetniki. Celo Primorske novice so temu izjemnemu kulturnemu dosežku pred dobrim mesecem posvetile celo stran. Komu služi vaš molk, lahko samo ugibam.

Kulturni škandal - kajti za novice, kot so kakšen festival špargljev ali češenj (da o obširnem poročanju z raznih drugih mačjih procesijah sploh ne govorim) pa se v tedniku vedno najde prostor.

Tokrat, ko bi imeli kot glavni glasnik zamejskih Slovencev možnost malce podpreti majajčo se narodno zavest, povedati ljudem resnico o naših koreninah, razbliniti komunistične belgrajske zgodovinske manipulacije - preprosto zatajite!!! Glavo vtaknete kot noj v pesek. Čakam le še, da boste kmalu začeli z objavlanjem kake daljše "zgodovinske" študije izpod peresa kakega uradnega slovenskega režimskega zgodovinarja, ki vas bo poučeval o tem, iz katere zakarpatske vasi smo Slovenci prihajali v sončno Furlanijo in današnjo Italijo. Koga se bolj bojite: papeža, Kučana, Školjča ali kakega drugega cerkovnika-komsomolca?

V tej zvezi je simptomatičen prispevek g. Mirana Miheliča o prenehanju izhajanja beneškega Doma (v št. 23). Če rečemo bobu bob - se torej tudi vi in Vaš list bojite zameri v Ljubljani in trepetete za dotacijska sredstva od slovenske vlade.

Bližnji papežev obisk bo spet le eno novo potrdilo uspešnih manipulacij sedanjega ljubljanske postkomunistične nomenklature. Ob slovenskih svetnikih, ki jih imamo Slovenci že dolga stoletja, pa bomo molčali.

Posledice takšne ljubljanske servilne politike pa itak nosijo na svojih plečih zamejski Slovenci že dolga desetletja. Saj veste, kdo je naročal in izvrševal mazaške akcije dvojezičnih napisov, da o oskrunjanju grobov ne govorimo.

OGABNO in NEODPU-STLJIVO.

S spoštovanjem

MILAN V. SMOLEJ

PRIPIS UREDNIKA. Zgor-njim prav gotovo neprijaznim besedam našega naročnika na Finskem bi lahko marsikaj pripomnili. Mislimo pa, da je za zdaj dovolj, če napišemo, da knjiga, o kateri piše naš naročnik, sploh še ni izšla. (DL)

SPOR MED OBČINAMI IN VLADO

KOMU SREDSTVA IZ KONCESIJ ZA IGRALNIŠTVO?

V Sloveniji je vlada pred kratkim podelila več koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo, s čimer je postalo aktualno tudi določilo o koncesijah, ki jih bodo morale plačevati igralnice. Kaže, da bi koncesijske dajatve dosegle okrog 6 milijard tolarjev, od česar bi občine na območjih igralnic prejele 48% pridobljenih sredstev. Največ sredstev - okrog poldrugo milijardo tolarjev - bi dobile mestna občina Nova Gorica in druge lokalne skupnosti na Goriškem; dajatev od igralnice v Lipici naj bi si razdelile občine Sežana, Divača in Hrpolje-Kozina; deleže od koncesijskih obveznosti igralnice v Portorožu pa občine Koper, Izola in Piran.

V občinah so že pripravili načrte o uporabi sredstev iz koncesij, ki bi jih morali po zakonu uporabiti za razvoj turizma. Toda nenadno je ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem prišlo na dan s predlogom, da bi vsa sredstva iz koncesij od igralništva zbirali v posebni fundaciji za razvoj turizma, potem pa bi denar po enotnih merilih in v skladu s projekti dodeljevali občinam na območjih igralnic. Predlog ministra Janka Razgorška, ki ga je sprejela tudi vla-

da, je naletel na ostro nasprotovanje prizadetih občin (vseh je 31), ki nasprotujejo centralizaciji teh sredstev. Lokalne skupnosti tako poudarjajo, da najbolj poznajo potrebe turizma in zato bi denar najbolj gospodarno uporabljale.

Za sedaj ni videti, kako se bodo spori razpletli. Ob tem pa le malokje razmišljajo o posledicah upadanja posebnih iger na srečo, ki se je v Novi Gorici že začelo.

M.

ZLATE MEDALJE ZA PIVA IZ UNIONA

Mednarodni inštitut za ocenjevanje kakovosti Monde selection iz Bruslja je šestim vrstam pijač iz Pivovarne Union v Ljubljani podelil zlate medalje in druga visoka priznanja za kakovost, doseženo v letu 1999. Ta pivovarna po obsežni proizvodnji in številnih tržiščih za prodajo raznih vrst piva prednjači tudi v evropskem merilu. Precejšnje količine raznih vrst piva iz te pivovarne prodajo v Italiji, tudi v Trstu in Gorici. Z zlato medaljo za kakovost v letošnjem letu so bili nagrajeni Union pivo, Union Tivoli in pivo znamke Union Radler.

SLOVENSKA TURISTIČNA OBMOČJA

KATALOG SLOVENSkih MEST

Center za promocijo turizma Slovenije je izdal nov katalog za pet slovenskih turističnih območij, to je mest, pod naslovom Slovenska mesta - Na mostovih živahnih doživetij. V publikaciji se s kulturno-zgodovinsko dediščino, ponudbo namestitev, hrane in pijače, prireditvami in najbolj pomembnimi informacijami za obiskovalce predstavlja dvanaest mest: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj, Slovenj Gradec, Velenje, Idrija, Škofja Loka in Kamnik. Opise znamenitosti in zanimivosti, ki jih je zapisala časnikarka Darja Verbič, dopolnjujejo izbrane fotografije. Knjiga je natisnjena v slovenščini in v več tujih jezikih, med njimi tudi v italijanski.

V Sloveniji medtem ugotavljajo, da je prenehanje vojne na Kosovu usodno vplivalo na turizem. Zaradi tega so posamezne turistične agencije obnovile rezervacije za obisk tujih turistov v Sloveniji. Niso se torej uresničile napovedi, da naj bi letos v slovenskih turističnih središčih dosegli kar za 40% manjši izkupiček, kot pa je znašal lansko leto.

M.

GOSPODARSTVO

OD 21. DO 23. SEPTEMBRA

VABILO K SODELOVANJU NA SREČANJE SLOVENSkih GOSPODARSTVENIKOV IZ ZAMEJSTVA IN IZ SVETA

OKVIRNI PROGRAM

1. dan (torek, 21.9., dvorana Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva c. 24, LJ): ob 8.30 sprejem udeležencev; ob 9. uri slovesen začetek srečanja s pozdravnimi nagovori: Danijel Starman, predsednik SK SSK, dr. Jože Bernik, predsednik SSK, Bruno Korelič, dir. generalnega pokrovitelja Luke Koper, Mihaela Logar, drž. sekretar Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Vojka Ravbar, drž. sekretar ministrstva za ekonomske odnose in razvoj; ob 11. uri uvodno predavanje dr. Andreja Bajuka iz Pariza *Lastno gospodarstvo: jamstvo za obstoj*; ob 12. uri predavanje drž. sekretar Vojke Ravbar in Mateje Kovač z ministrstva za ekon. odnose in razvoj o *Slovenskem pravnem redu in možnosti gospodarskega sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu*; sledi razprava; ob 14. uri kosilo; ob 15. uri predavanje o *Zavarovanju mednarodnih poslov, s poudarkom na zavarovanju izvoza in investicij*; ob 16. uri bo predstavitev slovenskih gospodarskih združenj in podjetij v zamejstvu (Italija: slovenski gospodarski združenji iz Trsta in Gorice; Avstrija: dr. Matevž Grilc in Elizabeta Hobel); Madžarska: Jože Hoernik); BiH: ga. Rataj; razprava; ob 19. uri spoznavni večer s pogostitvijo.

2. dan (sreda, 22.9., dvorana Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva c. 24, Ljubljana): ob 9. uri predstavitev slovenskih gospodarskih združenj in posameznih slovenskih podjetij (Argentinsko slovensko gospodarsko združenje, Avstralsko SGZ, Kanadsko SGZ); ob 10.15 odmor; ob 10.30 nadaljevanje predstavitve in razprava; ob 13. uri kosilo; ob 14.30 predstavitev možnosti vlaganj v slovenski turizem s poudarkom na turistični ponudbi podeželja; ob 16. uri predavanje o *Predelavi industrijskih odpadkov - novi gospodarski panogi, razvoju v svetu in v Sloveniji*; razprava; ob 19. uri večerja in prosto.

3. dan (četrek, 23.9., prostori Luke Koper v Kopru): ob 8.30 odhod avtobusa iz Ljubljane v Koper; ob 10. uri sprejem pri glavnem pokrovitelju - Luku Koper; predstavitev in strokovni ogled Luke; ob 13. uri kosilo na ladji z ogledom Piranskega zaliva; sledi oblikovanje sklepnih ugotovitev srečanja, nato bo imenovanje članov Odbora za organizacijo prihodnjih srečanj; zvečer obisk Casino - Portorož in prenočitev na slovenski obali (Ankaran).

4. dan (petek, 24.9., Koper - Ljubljana): v jutru vrnitev z avtobusom v Ljubljano.

V PORTOROŽU

SKD NA RAZPOTJU

V soboto, 26. junija, je bil v hotelu Emona v Portorožu celodnevni izjemno dobro pripravljeno seminar Slovenskih krščanskih demokratov, ki so ga organizirali prvirženci te slovenske stranke s Primorske. Na celodnevem posvetu je nastopilo veliko predavateljev iz vse Slovenije, bilo jih je več kot 25, med njimi več nekdanjih ministrov, ki so vsak s svojega zornega kota skušali pošteno in brez dlak na jeziku odgovoriti na odprta vprašanja, ki stojijo pred SKD in Slovenijo v tem trenutku.

Stranka SKD je na kočljivem razpotju, saj so v teku dolgotrajne priprave za politično združitev s Slovensko ljudsko stranko, s katero pa se mora SKD združiti na dostojen, enakopraven način in ne kot oslabljen partner, kot smo lahko na posvetu slišali. Gotovo je bil posvet izjemno dobro pripravljen, organizatorji pa so tudi obljubili, da bodo v kratkem izdali zbornik s posveta. žalostno je edino to, da se politični vrh stranke ni udeležil posveta, ki je bil izrazito usmerjen h konstruktivnemu načinu reševanja odprtih vprašanj v SKD.

OBVESTILA

ČAROBNA NOČ v Gabrovici pri Komnu. "Pridi, ostani z nami, čarobne naše so noči." S temi verzi, ki s pomnože pesniške metafore potrjujejo zasidranost gledališke skupine Kulturnega društva Brce iz Gabrovice pri Komnu tako v krajevno stvarnost kot tudi v širši kulturni utrip slovenskega Krasa, nadebudni gledališčniki iz Gabrovice pri Komnu vabijo na svojo tretjo zapovrstno premiero. Pod režijskim vodstvom Sergeja Verča in ob pomoči mentorice Minu Kjudrove so pripravili veseli večer *Pa po lojtrci gor, pa po lojtrci dol!* avtorjev Mirka Mahnič in Sergeja Verča. Premiera v sklopu praznovanj vaških patronov sv. Petra in Pavla bo v petek, 9. julija ob 21. uri, repriza pa v soboto, 10. julija, ob 21. uri, obakrat pod zvezdami v Gabrovici pri Komnu.

ČETRTI KONCERT iz cikla Glasba z vrtov sv. Frančiška bo v cerkvi Frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici v torek, 13. julija 1999, ob 20. uri. Izvajajo: Primož Parovel, harmonika, Chebn Hsin-Ying, sopran (Tajvan). Vstopnine ni, prostovoljni prispevki so namenjeni obnovi samostana.

OB 55. OBLETICI mučeniške smrti družine Breclj bo v nedeljo, 18. julija, ob 18. uri v gozdu pri Kodreth (zgornja Brnica) vsakoletno somaševanje. Govoril bo župnik iz Ajdovščine, pel pa mešani zbor iz Ajdovščine. V primeru slabega vremena bo obred v cerkvi v Kodrethih.

LIKOVNA DELA ZA POSOČJE

Od 16. junija do 16. julija so v Galeriji Tolminske muzejske zbirke na ogled likovna dela, ki so jih darovali člani Društva likovnih samorastnikov Ljubljana za potresence v Posočju.

Na svečani otvoritvi razstave 16. junija v muzeju so v glasbenem programu sodelovali učenci Glasbene šole Tolmin, zbranim udeležencem pa je spregovoril predsednik likovnega društva iz Ljubljane Boris Štrukelj. Omenil je, da se je akcija pričela že lani v času predsedovanja društva Alojza Capudra. Danes je tako zbranih šestdeset del, ki jih je ustvarilo osemindvajset likovnikov. Izbrana dela - razstavljenih jih je šestindvajset - bodo last Tolminske muzejske zbirke, kasneje pa bodo predana v hrambo ustanovam in posameznikom v občinah Tolmin, Kobarid in Bovec.

Umetniki so ustvarili dela v tehniki olja, akrila, akvarela, nato grafike in risbe, najpogostejši motivi pa so cvetje, tihožitja in krajine. Društvo likovnih samorastnikov iz Ljubljane šteje okrog 180 članov iz vse Slovenije, prireja tečaje in izobraževanja ter pogoste razstave.

ADA KLINČON